

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra ... 200 K
Ennél hosszabb időre előfizetést el nem fogadhatunk.

POLITIKAI NAPILAP

Feladó szerkesztő:
L. LORÁNT JÓZSEF
Kiadó: **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR**
Irodalmi és nyomdai részvételárség

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM
TELEFONSZÁM: 10-20

KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM
TELEFONSZÁM: 18

Sürgöny cím: Független Ujság Debreczen

Nines drágaság

Magyarországon — mondta tegnap a parlament ülésén gróf Bethlen István miniszterelnök és ezzel a kijelentéssel nyilvánvalóvá tette, hogy felszólalásával főleg és elsősorban — politikai célt szolgált: az ellenzék akcióját akarta derékban kettémetszeni. Kénytelenek vagyunk feltételezni, hogy a mindenképp valóságos politikai mondatok csak a miniszterelnökkel, hogy Magyarországon nincs drágaság, mert nem lehetünk el, hogy a magyar miniszterelnök például a gazdasági élet hivatott szakértőinek konferenciája előtt megette volna ugyanezt a kijelentést.

Nines drágaság Magyarországon — mondta Bethlen miniszterelnök és ezt a bihetetlennek tetsző kijelentést alá is támasztotta. Statisztikai adatokat sorolt fel és főleg a többségi párt számára igen tetszetősen bizonyította be ezekből az adatokból, hogy Magyarországon nem drága a buza, mert hiszen olcsóbb, mint bárhol a világon, nem számítva Romániát. Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy éppen ehől az egyetlen olcsóbb országból tilos a buza behozatala.

Ami pedig a miniszterelnök statisztikai adatait illeti, bármily tetszetősen állította is be ezeket, ügyesen játszva a valutáris viszonyok sokszínű prizma-jával, a valóságos viszonyok egy szin fehér vetítésében mégis csak más kép mutatkozik. Mert Bethlen gróf, amikor statisztikai adatokkal igazolta, hogy Magyarországon a legolcsóbb az árú, akkor — valószínűleg ugyan- csak a fentebb említett politikai okból — egyáltalában nem tett említést a legfontosabb tényezőről a drágaság kérdésében: a vevőről. Nem tett említést arról, hogy ha nálunk a legolcsóbb is az árú, de viszont nálunk a legkisebb a jövedelem is. Pedig ez a drágaság kérdésének az ütközőpontja, a vevők keresetképesége és ha már, akár milyen szempontból is, azzal kellett előállnia Bethlen grófnak, hogy Magyarországon nincs drágaság, akkor nem azt kellett volna mondania, hogy nincs drágaság, mert itt legolcsóbb az árú, hanem azt, amit Tolnay Kornél mondott debreczeni programbeszédében, hogy Magyarországon nem drágaság van, hanem szegénység. Ha igazak is Bethlen statisztikai adatai, akkor is csak az következik belőlük, hogy hiába olcsó itt világarításban az árú, ha a vevőnek nincs elég pénze az árú megvételére, mert nem keres annyit, hogy a miniszterelnök szerint még oly olcsó árut is megvásárolhassa.

Mert hiába mutatja ki a miniszterelnök, hogy Amerikában 130 korona egy kiló buza, Budapesten pedig csak 111, ez a statisztikai adat magában nem bizonyít semmit. Emellé még egy másik statisztikai adatot kell állítanunk és meg kell állapítanunk, hogy az a munkás, vagy tisztviselő, (bár ilyen tisztviselő vajmi kevés akad), aki Magyarországon 800 koronát keres naponta, az Newyorkban 8 dollárt kap egy napi munkájáért. Csak számítsuk át ezt a 8 dollárt is magyar koronára úgy, amint Bethlen gróf az amerikai buza árát is magyar koronában mutatja ki és napnál világosabb lesz, hogy vagy drágaság, vagy szegénység, de valami nagy baj mégis csak van nálunk a megélhetés körül és pedig alighanem drágaság, mert ha a statisztikát olyan szentírásnak fogadjuk el, amilyenek Bethlen gróf odaállította, akkor kiderül, hogy a newyorki munkás huszonöt-ször annyi lisztet vehet a keresetéből, pedig odakint drágább a buza, mint

a budapesti munkás az itthoni olcsóbb, sőt legolcsóbb lisztből.

A baj tehát a legnagyobb mértékben megvan, akár drágaságnak nevezzük, akár szegénységnek. És sokkal inkább jogosult, ha drágaságnak nevezzük, mint szegénységnek. Jogosultabb nemcsak azért, mert éppen most emeli a drágaságot el nem ismerő kormány egy közönséges levél portóját 20 koronára, tehát nemcsak az aranyparitásnál, hanem még a buzaparitásnál is magasabbra, hanem főleg azért, mert egyedül pénzünk belértékének emelkedése segíthet gazdasági bajainkon, ez az emelkedés pedig csak akkor következhetik be, ha itthon becsüljük meg tényleges értéke szerint a magyar pénzt, ha tehát az árú hazai árát állapítjuk meg úgy, hogy Zürich és minden más külföldi gazdasági központ aszerint igazodjék a magyar pénz értékelésénél, amint mi idehaza megbecsüljük. Mert most lebecsüljük és nem szabad csodálkoznunk, ha ezt a hazai lebecsülést kifejező horribilis árak láttára Zürich is lebecsül.

Pályi Edének, az ismert közgazdasági és politikai írónak egy példája világítja meg jobban ezt a problémát. Ha Zürichben 20 frank és Budapesten 20 korona lenne — egy mázsa buza ára, mint a béke utolsó éveiben volt, akkor világos, hogy Zürichben

20 frankot adnának a mi koronánkért, amelyért Budapesten éppen annyi buzát lehetne vásárolni, mint Zürichben. Ez a példa világosan igazolja, hogy — kisebb kilengéseket előidéző politikai és egyéb okok, például kisebb-nagyobb „kilengések” hatását leszámítva — Zürich is csak annyira becsülheti a magyar koronát, amennyire itthon értékelik, sőt a mai nemzetközi viszonyok között azon sem csodálkozhatunk, ha a külföld még kevesebbre becsüli, mint mi, akik kezdiük már semmire se becsülni.

A miniszterelnök statisztikai adatai ellenére is kénytelenek vagyunk tehát szomorú szívvel bár, de hangos szóval hangoztatni, hogy amíg a legfontosabb közszükségleti cikkek árai olyan elképesztően magasak, mint ma, addig Magyarországon igenis drágaság van. Drágaság, amely semmiféle statisztikai adat tetszetős csillogásával el nem tüntethető, drágaság, amelynek minden elképzelhető eszközzel való enyhítése a legelsőrendű feladata kormánynak és parlamentnek. Olyan mindenképp valóságos feladat, amelynek megoldása semmi esetre sem függhet sem attól, hogy kellemes-e a képviselőknek a vakációzás megzavarása, sem attól, hogy nem a kormány pártja, hanem az ellenzék tüzi napirendre a legnagyobb feladat megoldását.

Baltazár püspök a politikai helyzetről

Mi az igazi konszolidáció? — A magyar politika bizonytalanságának oka — Demokratikus és liberális politikának kell érvényesülni

Amerikából visszatérte óta Debreczen püspöke nem hallatta szavát aktuális politikai kérdésekről. Pedig éppen most, amikor megint egyik, a forradalom óta ki tudja már hányadik eriedési korszakát éri a magyar politika, amikor tapogatózó kísérletek mutatkoznak a haladó és a reakciós politika képviselőinek nyílt különválására, — most különösen fontos és lényeges, hogy a nemzeti közvéleménynek az a hatalmas tábora, amely szellemi vezérének tekintti Baltazár püspököt, a tiszta szabadelvűség és a józan haladás ma is az országos többségét jelentő hívei megtudják, mi a véleménye Debreczen püspökének az aktuális politikai helyzetről.

A Debreczeni Független Ujság munkatársa felkereste dr. Baltazár Dezső püspököt és megkérdezte, mi a véleménye a politikai helyzetről. Munkatársunk kérdéseire a püspök a következőkben nyilatkozott:

— **Lényegesnek mondható változás nincs sem a belpolitikai helyzetben, sem a gazdasági helyzetben, sem a külpolitikai viszonylatban.** Hogy a

Lloyd George bukása

együttal az angol külpolitika eddigi irányzatának bukását is jelenti: azt még ezután fogjuk megtudni. De ha még közös lenne is ez a bukása, akkor sem bizonyos, hogy a változás miniket jótékonyan érintene, vagy hogy egyáltalában érintene is? Egy-két jóakarónk megnyilatkozásán kívül semmi nyoma sincsen annak, hogy egyáltalában foglalkoznék velünk a hivatalos külső világ a trianoni béke súlyos feltételeinek eny-

hítése tekintetében. De erről alig is lehetett szó, míg a külföld értelmezése szerinti konszolidáció helyre nem áll. Ez az értelmezés egészen más, mint amelyet a magyar politika mostani hivatalos képviselői adnak a konszolidációnak. Külföldön sokkal érzékenyebbek az emberek ennek a szónak a tartalma iránt és nemcsak kijelentéseket, hanem következetes kormányzati és igazságszolgáltatási cselekedeteket értenek alatta.

A Bethlen-kormány súlyos helyzetét ismerem s éppen ezért nem is vagyok hajlandó szigorúan ítélni a kormány egyes, nem tetsző magatartásait fellett. A helyzetet az teszi nagyon bizonytalanná, hogy nincs egyetlen egy politikai párt sem, amely bírná egyfelől az ország valóságos többségének a rokonszenvét; másfelől rendelkezne azzal az effektív erővel, amely programjának következetes keresztülvitelt biztosítaná. Itt csak beváltott programokat értek: nem pedig azt a programot, amelyre csak a felelőtlen elemek magatartásának egyes megnyilvánulásából következtetünk.

A gazdasági helyzet

javulásának legnagyobb akadály a bizonytalanság. Ezt a bizonytalanságot minden irányban értem: de különösen a különböző gazdasági tényezőkre váró teher mérve tekintetében. Ma ugyanis senki sem tudja, hogy a közteher milyen mértékig fog súlyo-

sodni az államadósságok szaporodása, illetve a jóvátétel folytán.

Ma is az a nézetem, hogy a munkásság érdekeit is komolyan szem előtt tartó

demokratikus és liberális politikai program

érvényesülése segíthet úgy a belső társadalmi és gazdasági válságon, mint alárendelt állapotban levő külpolitikai helyzetünkön. Erőteliesen hangoztatom, hogy a program érvényesülése segíthet, vagyis olyan törvényhozási, kormányzati és törvénykezési élet, amely az elvek alkalmazásánál semmiféle kivételt nem ismer. Hogy pedig mértékadó helyeken erre még mindig nem határozták el magukat: semmi sem mutatja jobban, mint az ellenem felhívott sajtótámadás, amely engem a magam személyét illetően egyáltalában nem érint kellemetlenül, csak azért bánt, mert belőle a szomorú helyzet változatlanására vonhatunk következtetést.

Baltazár püspöknek ez a nyilatkozata a maga hátor és egyenes szókimondásával tökéletesen jellemzi az aktuális politikai helyzetet. Lesújtó, de nem reménytelen a püspök felfogása: lesújtó az a perspektíva, amelybe a mai magyar politika viszonyait foglalja be, de nem reménytelen, mert lát és tud módszert, amely a bajokon segíteni hivatott. Debreczen püspöke a vele egyformán gondolkodók millióival együtt rendületlenül bizik a demokratikus és liberális politika elővetelében és üdvös eredményeiben. Ez a hit olyan erős, hogy ennek páncéljairól visszapatannak azoknak a támadásoknak a mérges nyilai, amelyekkel Baltazár püspököt leu- utabban megint megrohmozzák. E tekintetben különben megvugtathatjuk Baltazár püspököt: ezeket a legújabb támadásokat csak akkor veszi tudomásul a közvélemény, ha maga a püspök hívja fel rájuk a figyelmet, mert bár újságban látnak napvilágot és bár plakátok hívják fel éppen ezekre a támadásokra a közfigyelmet, nyomtalanul tűnnek el a szürke események hullámaiban. — Ahhoz ugyanis, hogy egy újság bármily célt elérhessen, olvasókra van szükség. Ezeknek a támadásoknak pedig csak plakátja van sok, de olvasója annál kevesebb.

Az angol kormány oszlopai

London, okt. 21. A Times parlamenti tudósítója írja: Az új kormány négy oszlopos tagja már megnevezhető s ezek Bonar Law, lord Carson, Lord Derby és Lord Salisbury. Az új kormány politikáinak kétségkívül a Franciaországgal való egyetértés fenntartása és megszilárdítása lesz az alapja. A kormány azonban a külfölddel szemben fennálló kötelezettségeit korlátozni és amennyire ez az ország jogainak feladását és presztízsének veszélyeztetését nélkülözhető, a háború utáni kötelezettségeit redukálni fogja.

Vázsonyi Bethlennél

Budapest, okt. 21. Vázkó Lajos kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt felkereste Bethlen István gróf miniszterelnököt, akinek hosszabban referált a párisi ítélettel tárgyalásokról és az ezzel kapcsolatos ügyekről. A kereskedelemügyi miniszter után Kánya Kálmán meghatalmazott miniszter kereste fel a miniszterelnököt. Kánya távozása után Vázsonyi Vilmos kereste fel a miniszterelnököt, akivel hosszabban értekezett. Vázsonyi tárgyalásairól nem nyilatkozik.

Lakáspörök özöne

Az új lakásrendelet rengeteg differenciát támasztott a háztulajdonosok és az üzlethelyiségek bérlői között. Békés úton a legtöbb esetben lehetetlen volt a meg egyezés, a felek tehát a bírósághoz előtértek igazukat. A bíróság az elmúlt héten hozott döntést a városi bérpalotákban levő üzlethelyiségek bérlőivel támadt perekben és a gyógyszereszek üzlethelyiségeinek felemelt bérei ügyében. Kócs György bírósági elnök mellett, mint elnökök a városi lakáspereknél ifj. Gyürky Sándor és Antalfy Gyula, míg a gyógyszereszek ügyeinél Székely Ábra és Vitárius Sándor szerepeltek.

A lakásperekben hozott döntések között különösen érdeklődésre tartogat számot az, hogy a bíróság a városnak egyetlen egy esetben sem ítélte meg a kért bérösszeget.

Nádudvary Lajos városi passagében levő üzlethelyiségnek a bérét 34.000 koronáról 280.000 koronára akarta a város felemelni, azonban a bíróság 185.600 koronában állapította meg a bért. Schlachta János bérét 36.000 korona helyett 300.000 koronában állapították meg. Ebben az ügyben úgy a város, mint a kereskedő felfolyamodást jelentett be a törvényszékhez. Dr. Rex Ferenc droguistától 100.000 korona bért kért a város, a bíróság azonban csak 68.000 koronát engedélyezett. Wolff János lábornok 26.000 koronára emelte dr. Székely Árpád vegyszereti gyárhelyiségeit. A bíróság ezt az összeget állapította meg. Mandel József Hatvan-utca 70. szám alatti gyógyszer-tárának a bérét Szilágyi Barna háztulajdonos 2800 koronáról 50.000 koronára emelte fel. A gyógyszerész 28.000 koronás ajánlatával szemben a háztulajdonos megállapítást fogadta el a bírósághoz. Batóy István gyógyszer-tárának 48.000 koronában állapították meg a bérét, míg Székely Adorján Varga-utcai gyógyszerész 24.000 koronát fog fizetni a tulajdonos által kért 50.000 korona helyett. A városi ügyekben a város felfolyamodást jelentett be, míg a gyógyszereszek perjeinél egyedül Mandel József élt felfolyamodással.

A Piac-utca 9. számú ház tulajdonosa Goldstein Aladár 100.000 koronára emelte a forgalmi adóhivatal első emeleti helyiségeinek a bérét. A város 80.000 koronát ajánlott fel, a bíróság azonban a háztulajdonos megállapítását fogadta le.

Csütörtökön tárgyalta a bíróság az Arany Bika bérperét is, a két mellős ügyben azonban nem hoztak döntést, mert helyszíni szemle megtartása vált szükségessé.

Frank Sándor
női divatházában Piac-u. 42.
(Piac-utca-szálló alatt.)
Elegáns

női téli kabátok,
köpenyek, szörme kabátok,
ruhák, blousok, leányka-
valamint bakikis kabátok,
sport kabátok megérkeztek.

Cukorkák, desszertek,
likőr, cognac, fajták,
borok, pezsgők —
legnagyobb választékban

Csanak József
K. R. T. Piac-utca 51.
Telefon 70. Alapítva 1823.

Merényletterv a német kancellár ellen

Berlin, okt. 21. A birodalmi gyűlésen a kancellár ellen tervezett merényletterv tegnap elhangzott közlésekkel kapcsolatban az egyik szocialista könyvkiadó a következőket írja: A rendőrség véletlenül nyomára jutott a birodalmi kancellár ellen tervezett több merénylettervnek. A Rathenau gyilkosság értelmű szerzőinek köréből egy újat békelték fel a birodalmi kancellár meggyilkolására. A hatalom-hert lelkülméret furdalásai visszatartották a terv kivételét és az előkészületekről lemondást tett a rendőrségnek. Letartóztatás után nyújtott felvilágosításai a rendőri nyomozást új irányba terelték.

A Tagblatt értesülése szerint a letartóztatás a Rajna vidékén történt.

Ezenkívül egy másik nyomat is követ a rendőrség, amely *Bajforszögba* vezet.

Berlin, okt. 21. A kancellár élete ellen tervezett állítólagos merényletterv még *nincsen tisztázva*. A berlini rendőrség hivatalos jelentésében ma nyomtatékosan rámutat, hogy a merényletterv a gyűlésnek látszik, de nem valószínű, hogy a kancellárt és Löwe birodalmi gyűlés elnökét oly riasztó módon értesítették volna az ellenük készülő merényletterv, ha kézzelfogható bizonyíték nem lett volna a rendőrség kezében.

Egy reggeli lap azt írja, hogy a merényletterv *szóval Lipsche* vezetnek. A lipseji rendőrség ma közölte, hogy semmit sem tud az esetről.

Héjjas Iván csendháborítása

Budapest, okt. 21. Ismeretes, hogy Héjjas Ivánt az FME egyik ülésén elmondott beszéde miatt csendháborítás miatt perbe fogták a budapesti büntető bíróságon. A beszédnek különösen azt a részét inkriminálták, amelyben Héjjas kijelentette, hogy ő lesz Budapest menüköve. Az ügyet annak idején Thó László dr. büntetőbíró tárgyalta, aki olyan értelmű végzést hozott, hogy az ügyben a bíróság illetékességét lezárta, mert Héjjas beszédében inkább igazat lát, ennek megállapítására pedig az iratokat áttenni rendelte az ügyésznek. Héjjas a végzés ellen felfolyamodott s így az ügy a büntető törvény-

szék felelősségi tanácsához került. Thold táblabíró elnöklésével a felelősségi tanács zárt ülésen foglalkozott a felfolyamodással.

A határozatot a bíróság a nyilvánosság kizárásával hozta, abból a tényből azonban, hogy az iratok nem az ügyészéhez kerültek, hanem visszaküldték a büntető bírósághoz, csak az következhetik, hogy Héjjas ügyében a törvényszék szintén lezárta az illetékességet és az iratokat a büntető bírósághoz valószínűleg abból a célból küldte vissza, hogy a tárgyalást haladéktalanul tartás meg Héjjas ellen közcsendháborítás-címén.

Bécs az emigránsok metropolisza

(A Debreceni Független Ujság bécsi szerkesztőségétől.)

Bécs, (október.)

Az utódállamok magyarsága Bécsben kapcsolatban minden esetben önkéntelenül is a magyar emigrációra gondol. Bécs és a magyarországi emigránsok tényleg elválaszthatatlanok egymástól. A megbukott forradalmak vezetői és közkatonái itt élnek a legnagyobb számban, itt fejtik ki a legerőteljesebb sajtópropagandát és a különböző frakciók különböző kávéházakban, az Akadémia-ban, a Myrtenhof-ban, a Colosseum-ban, a Herrnhof-ban, a Zentral-ban és a Viktoriában, valamint a Carlton-ban lótték fel tanyáikat. Azonban nemcsak a magyar emigráció tanyázik kávéházakban, hanem majdnem mindegyik közép-európai állam emigrációjának központja Bécs és majdnem minden bécsi kávéházban tanyázik egy-egy ellenkormány* vagy forradalmi bizottság*.

Az albán emigráció bizottsága a Josefstaedterstrassén levő Cafe Crelinger-ben székel. Egy esztendeje már hogy naponta itt találkoznak és tanácskoznak a számbízott és önként emigrált albán politikusok. Ebből a kávéházból *protestálnak a szerb és görög uralom ellen*. Magatartásuk főként az S. H. S. királyság ellen igen ellenséges. Ebben a kávéházban *ítéltek halálra hazadrulást címén Essad pasát és itt adták legyvert annak a diáknak kezébe, aki azután Párisban az itéletet végrehajtotta*. Achmed diák tetteért megbűnhődött, az ő uszító albán vezeték azonban továbbra is ebben a kávéházban szövögetik összeesküvésük szálait. A belgrádi kormány az albán bizottságot igen szigorúan figyelte és erre a célra egyik legjobb ügyvédjét, Jojan Barlef Mehmedint küldötte Bécsbe.

A szerb tiszteknek egy emigráns csoportja, az az *ismeri úga*, amely Sándor királyt és feleségét, Draga királynét, valamint később Ferenc Ferdinánd trónörökösét és feleségét meggyilkolta, azután a háború alatt összeesküvést szőtt Péter király és Pasics miniszterelnök ellen, Korfu szigetéről szintén Bécsbe menekült és a Cafe Museum-ban tanyázik.

Egy másik jugoszláviai forradalmi bizottság a Rotenthurmstrassen levő Cafe Mendl-ben székel. Ez a bizottság a belgrádi uralommal elégedetlenkedő mohamedánokból áll. A jugoszláv kormány ezt a csoportot is figyelte. Djoka Petrovity nevű titkos ügynöke által, akit az emigráció körében egyszerűen Zukadule gúnynéven emlegetnek.

A nemzeti alapon álló horvátok utáiban Bécsből Grácsa és Budapestre tették át működésük súlypontját. Céljuk Horvátország egyesítése Magyarországgal és Ausztriával a Habs-

burgok jogára alatt *trialisztikus* alapon.

A magyar emigránsoknak két magyarnyelvű napilapjuk is van Bécsben, a „Jövő” és a „Bécsi Magyar Ujság”. — A magyar kommunista csoportja, amely a Cafe Myrtenhofban tanyázik, nemcsak a bécsi államrendőrség szigorú ellenőrzése alatt áll, hanem a magyar követség is figyelteti.

A különböző Bécsben székelő orosz emigráns-frakciók Trubetzkoi Gregor herceg és Schabelski kapitány vezetésével állnak. A magyarországi és jugoszláviai menekültek után a legnagyobb számban az ukrán emigránsok élnek itt. Számos ukrán ellenkormány, forradalmi bizottság és parlament illesezik állandóan a Herrnhof és a Casa Piccola kávéházakban, valamint a Westbahn környékén levő Hotel Fuchs-ban.

A forradalmi alapon álló montenegróiak a magyar emigránsok két év előtti székhelyén, az Imperial-kávéházban tanácskoznak. Szoros összeköttetésben állnak a nápolyi és római irodákkal, amelyek szintén Montenegro önállóságáért küzdenek. Ugyan ebben a kávéházban tanyáznak a macedon forradalmárok is Athanasov vezérével. Ezek viszont a görög és jugoszláv fennhatóság ellen küzdenek. A parasztdiktatura ellen külföldre menekült botgárok székhelye a Cafe Atlantis-ban van.

Egyiptomi emigránsok is élnek Bécsben. Ezek Anglia ellen tejteneik ki propagandát és a törökökkel szimpatizálnak. Az ő vezérük Nan Ferid bey, aki egyébként orvos és az általános kórház szemészeti klinikájának asszisztense.

Miként tehát látjuk, Bécs valóságos metropolisza a különböző emigráns frakcióknak. A kávéházakban forradalmi bizottságok illeseznek, miniszteriumok alakulnak és mondanak le, halálös ítéleteket hoznak és országhatárokat korrigálnak. Talán még arról is néhány szót kell szólni, miért éppen Bécs a különböző emigránsok Mekkája? Elsősorban azért, mivel a politikai akció-szabadság az összes európai államok közül itt a legnagyobb. Itt mindenki olyan politikát ízhet, amilyent akar. Ha csak nem vét a közrend ellen, egy rendőrség nem avatkozik be. Az emigráns-jogot egyetlen állam sem kezeli olyan liberálisan, egyetlen állam sem olyan liberálisan, egyetlen állam sem tartja oly tiszteletben, mint Ausztria. Van azonban egy harmadik fontos is, az, hogy az osztrák valuta leromlása folytán Bécs Európa legolcsóbb fővárosa. Az emigránsok rendszerint szegény emberek és ezért a legjobban tudnak Bécsben megélni.

Hányat ütött az óra?

Egy kis baleset történt velem, jobban mondva a kis karórámmal. Eltört az üvege, leesett a mutatója. Mivel riporter létemre még is illik tudni, hányat üt az óra, rá kellett számnom magamat, hogy egy csillogó drágasággal tömött kirakkal ékes üzembe benyissak. Bátoran be is nyitottam az órák birodalmába, ahol illő tisztelettel néztem körül. A falon díszes dílő-feszékényekben impozáns órák díszeltek, mellettük szerényen húzódtak meg az egyszerűbb kerek konyhai órák, sőt jámbor kakukos órák is. Bársony tokokban a zsebórák egész tömege pompázott.

Egy fehérkabátos, orvos kinézésű urnak nyújtottam át bátorlalanul az órámat. — Na, na, meglehet csinálni! Az ára felül nem is mertem kérdezősködni. A rossz híreket minél későbbben szeretem megtudni. Kiváncsi nézdelésemre az „orvos” ur közlékeny lelt és csevegni kezdett.

— Hia kérem, drága minden. A legolcsóbb zsebóra, az Enigma csak 3200 korona. A békében legolcsóbb nickel Roskopf órák, ami csak 1700 korona, nem is tartjuk, mert az csak addig jó, amíg az üzetből kiviszi. A legnépszerűbb óra a Doxa, amely 10.000 korona. A békében oly népszerű Omega órák alig veszik. Nem lehet megfizetni, mert egy nyitott acél Omega óra 15—16.000 koronába kerül. Az ugynevezett paraszt-ígyespárnák való ezüst zsebóra 12—18.000 korona. Egy schafhausen aranyóra 100—120 ezer korona.

A zsebóráktól riadtan menekültem a falórák felé, hátha ott enyhülést, vigasztalást és olcsóbb árakat találok. Az „orvos” ur azonban tovább kintott.

— A falusi parasztlázak disze, az egyszerű fenyőfából készült kakukos óra, amelynek a hangja sem olyan, mint volt, mindössze 9000 korona. — Legedesebb álmaink kegyetlen megpróbáltatás, a vekker-óra 3000 korona. A kerek fali konyhaóra, amely békében 4 korona volt, most 3600 korona. A díszesebb fali szekrényes órák 15.000 koronánál kezdődnek. Egy uri szalomba való álló szekrényóra 60.000 koronába kerül.

— Elmosolyodtam és felsóhajtottam: — Vajjon miibe kerül most egy toronyóra lánc nélkül?

— A múlt héten tettem ajánlatot egy vidéki városnak 120.000 koronáért.

— No az nem is olyan drága gondoltam magamban.

Véletlenül egy asztalra pillantottam, ahol ezernyi óraalkatrész hevert, a javítások. Nem mertem kérdezősködni, de a fehérkabátos ur egyszerre még bőbeszédűbb lett és hadarói kezdett: üveg 160, mutató 80, belenzés 600, szerkezetjavítás 50%-kal drágább.

Nekirohantam az ajtóknak és kimenekültem. Az ajtón kívül megálltam. Óráim úgy látszik, nem lesz többé, de most már ugvis tudom, hányat ütött az óra.

Tőzsdei magánforgalom

Zürichi zárlat 21 és fél

Budapest okt. 21. A mai magánforgalom üzletlenül indult. A délelőtti folyamán javuló irányzat mellett gyenge üzet volt, amelynek során a következő tájékoztató árfolyamok fordultak elő: Salgó 61000, Rima 12600, Közúti 8900. Később a hangulat kedvezőtlenebbé vált és az árfolyamok lanyhulásra hajlottak. A forgalom csak nagyon kis mértékben emelkedett. Pénzárfoalyamok: Salgó 60000, Rima 12400, Közúti 8800, Államvasút 30000, Lichtig 1650, Spódium 6450. Egyesült fa 1000, Viktoria butorgyár 1625—1650.

Zürichi devizák

Zürich, okt. 21. (Zárlat.) Berlin 12,78, Holland 216 és fél, Newyork 547, London 2446, Páris 4050, Milano 2295, Prága 1800, Budapest 21 és fél, Zagráb 250, Bukarest 340, Varsó 3 és fél, Bécs 72, osztrák bélyegzett 78, Szófia 560.

Terménytőzsde

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszta-vidéki 11400—450, egyéb 11350—400, 78 kilós tiszta-vidéki 11500—550, egyéb 11450—500, rozs 7550—450, takarmány árpa 7050—200, sörárpa 7400—600, zab, 6500—6650, repce 165—75, korpá 5000—100.

Oszkár bácsi Debreczenben
Ma délelőtt megírták az előadást

A debreczeni gyermekvilág is megismerhette most már Oszkár bácsit, a kedvelt, népszerű mesemondót, akiért annyira rajonganak a fővárosi gyermekek. Oszkár bácsi jött, látott és győzött; mindvégig lebilincselte gyönyörű meséivel kedves és hálás hallgatóságát. Meglehet állapítani, hogy a debreczeni gyermekek nemcsak elevenek, hanem roppant tanulékonyak is, akik nemcsak hallgatták a meséket, hanem okosan bele is szóltak. Oszkár bácsinak különben is az a módszere, hogy a gyermekeket is bevonja a mesemondásba.

Az előadásnak különben egészen ünnepélyes színezete volt. A Hymnusszal, nemzeti imádságunkkal nyitotta meg a ref. tanítóképezde ambiciózus ifjúsági énekkara. Majd zajos éljenzés közben Oszkár bácsi lépett a függöny elé s üdvözölte a gyermekeket. Három részben mesélt a Burkus királyról; hazafias motívumaival megkapott mindenkit, aztán a Szerenesés eszmadjáról és macskájáról, majd Erzsike Tündérországban és a király és pásztorfiú címmel mondott még el két oktató mesét.

Közben a ref. tanítóképezde ifjúsági zenekara magyar dalokat játszott. Váczy Géza tanítóképezdesz magyar dalokat énekelt nagy tetszés mellett s a tanítóképezde ifjúsági énekkara a Szózzattal zárta be a szépen sikerült, hangulatos előadást.

Oszkár bácsi meséit rendkívül hatásos rajzokkal illusztrálta Oáh István, a kitűnő rajztanár. Méltán illeti a legméltóbb elismerés.

Ma délelőtt tíz órakor szintén a Vígyszínház-mozgóban Oszkár bácsi megismétlő előadását. Műsorát megtoldja még: Miért van a medve a kettőrcben? (tanulságos állatmese), Mesemondó pásztorfiú (Ulászó király legendája) című mesékkel.

Akik még nem jelentkeztek erre a mese-előadásra, vasárnap délelőtt fél tíz órakor jelenjenek meg a Vígyszínház-mozgóban, amikor is még az érdeklődők a mese-előadáson helyet kaphatnak.

Mindenki jól felelt!

Kedves diákkori emlékek elevenedtek fel előttem, amikor ma délelőtt elégyváltam a vizsgázó államrendőrségi detektívek zsihorgó csoportjában. Kiprullt férfiarconok még mindig látszik némelyes drukk, mint annak idején rajtuk érettségi vizsga után.

— Nagyszerűen feleltél!
— Nem is hittem volna, hogy ennyit tudsz! — hangzik mellettem mindenki enyereg, mindenki izgatottan lesi az eredményt.

A folyosón szokott kép. Rendes deklivensek várakoznak. Az előállított tolvajok tipikus alakjai bizalomgerjesztően néznek össze és tolvainvelven csevegnek. Ma jó kedvük van a detektív uraknak. Tényleg, mintha ma senki sem törődne a bűnözőkkel, ma a rendes szokástól eltérően fordított a helyzet. Ma a detektív izgatott, a gyanúsított pedig nyugodt. Ma talán meg fog történni az a különös eset is, hogy a tolvaj veszi fel a detektívről a jegyzőkönyvet, megkérdezzé tőle:

— Hogy felelt a vizsgán? — vagy pedig felelősségre vonja, hogy miért nem tanulta meg a tulajdonjog fogalmát.

57 detektív vizsgázott két napon keresztül a Berecz Ferenc tanácsos, dr Tóth Gyula kapitány, bűnügyi osztályfőnök és dr Papp Lajos rendőrfelügyelő által álló bizottság előtt. A vizsgáról kiszivárgott hírek szerint a 21 debreczeni detektív mindegyike jól vizsgázott és különösen a gyakorlati tárgyakból árultak el nagy készletet.

Mától kezdve tehát vizsgázott detektívek állanak a debreczeni bűnözők rendelkezésére, máától kezdve nehéz idők elé néz Debreczen bűnöző világa, mert mindenki jól felelt a detektív vizsgán...

A nagynémetek lemondtak a Németországhoz való csatlakozásról

(A Debreceni Független Ujság bécsi szerkesztőségétől.)

Az osztrák politikai életben szenzációs csoportosulások történnék. A nagynémet néppárt, amely a Németországhoz való csatlakozás legintranszigenőbb harcosa volt és amely a jelenlegi Seipel-kormányba is csak elevenek szigorú fenntartásának feltételével lépett be és a kormányt csak feltételeken támogatta eddig, revideálta programját. A nagynémet néppárt immár nem követeli a Németországhoz való csatlakozást és az erre irányuló évek óta folyó agitációt is bezünterte már. A nagynémetek belátják, hogy nemcsak Ausztria, de Németország is győzött arra, hogy a harcot az entente-val szemben felvegye, de főleg, hogy a kilitástanai küzdelmét tovább folytassa. A nagynémet néppárt belátta, hogy a jelenlegi viszonyok között lehetetlen a csatlakozást kiharcolni és ezért nemcsak hogy általános meglepetésre a legteljesebb mértékben elfogadta Seipel kancellár genfi megállapodásait, amelyek a német lakosság Ausztria önmeghatározási jogának feladását jelentik, hanem a választó pártívek között is agitációt indított a Népszövetség elleni örségi jogának elfogadása érdekében. A nagynémet néppárt szellemi vezére, Frank dr. Ausztria alkancellárja a nagynémet néppárt szenzációs párfordulását a következő nyilatkozatban okolja meg:

— Genf az utolsó stációját jelenti a saint-germaini békeszerződésnek, amely Ausztriának eltiltotta a Németországhoz való csatlakozását. Mivel a csatlakozást jelenleg nem erőszak útján, nem pedig a Népszövetség jóváhagyásával nem halhatjuk végre, saját erőnkkel pedig képtelenek vagyunk a szandálás munkáját megkezdni és lebonyolítani, nem maradt más

hátra, mint a hitelpolitikához való visszatérés. Epen ezért a szigorú ellenőrzésbe is bele kell nyugodni.

Ehhez a nyilatkozathoz, amely nyílt lemondást jelent a csatlakozás eszméjéről, Frank alkancellár még hozzáfűzte, hogy a csatlakozás idején a lelkekben azért tovább fog élni. Ez természetesen csak irázis és épen azért a nagynémet néppárt eddigi szövetségesei, a mindenesetre kisebb táborokat jelentő nemzeti szocialisták és német nacionalisták szűkítették az anyapárttal, a melynek pedig eddig magukat mindenben alárendelték. A német nacionalisták tiltakoznak a genfi haidrozatok elfogadása ellen, nem tartják megengedhetőnek a Népszövetség ellenőrzési jogának elfogadását és azt követelik, hogy ne a parlament, hanem népszavazás döntson ebben a kérdésben. A nemzeti szocialisták még messzebb mennek és egyenesen azt követelik, hogy Ausztria német lakossága haladéktalanul hajtja végre a Németországhoz való csatlakozást. Ez a két kisebb nacionalista irakció tehát az anyapárttal ellentétben nemcsak hogy harcot indít az anyapárttól elfogadott genfi határozatok ellen, hanem tovább üzi a csatlakozási propagandát. Mindenesetre érdekes lesz megfigyelni, vajjon a nagynémet választók kinek adnak igazat, a nagynémet néppártnak, amely a csatlakozási agitációval szerezte mandátumait és most — tagadhatatlanul kényszerhelyzetben és Ausztria javát szemelőtt tartva — eltávolodott tőle, vagy pedig a pángermán lobogot tovább kibontva tartó kisebb festíverszervezeteknek, a nemzeti szocialistáknak és a német nacionalistáknak?

sz. p.

Ismétlődik a történelem

Önfelet és törvényes numerus clausus

A XVII. és XVIII. században majdnem 150 esztendőig egyetlen egy tudományegyetem világított Nagy-Magyarország tagas területére. A nagyszombati, amelyet 1635-ben alapított Pázmány Péter és amely 1779-ig maradt ott az ország nyugati sarkában. Katolikus egyházfejedelem alapította és nemcsak katolikus, hanem egyházi jellege meg is maradt, amíg csak Nagyszombaton tennállott. Felekezeti zárkózottsága olyan volt, akárcsak egy kolostoré. A tudományra katolikus szellem borult, amely tulajdonképp inkább akart mennyei üdvösséget, mint földi tudást nyújtani. A nagyszombati egyetemnek nem kellett a más vallásukat kizárni, a protestánsok, még pedig lutheránusok és kálvinisták egyaránt, maguk zárták ki magukat belőle. Miért is kopogtattak volna a nagyszombati egyetem kolostori rácsos és záros kapuin, hiszen jól tudták, hogy ha belépnek e középkori falak közé, lelki épségüket kockáztatnák. Az egyetem tanáraitól és tanulóitól úgy sem hallanának mást, mint eretnek vallásuk szüntelen csufozását, hiszen a nagyszombati egyetem nyomdájára ontotta Sámbar Mátyás és Balási Tamás vitárait, amelyek tele voltak Luther és Kálvin gyalázásával, Luther és Kálvin magyar híveinek piszkolásával. Aki nem-katolikus léteire a nagyszombati egyetemre bekebelezte magát, az el volt szánva arra, hogy előbb vagy utóbb az egyedül üdvözítő egyház kebelébe tér.

A protestáns ifjak tehát, ha magasabb rendű tanulmányokra áhítottak, elkerülték a nagyszombati egyetemet, fölkeresték a külföld világhírű tudományforrásait, Németországban Wittenbergát és Heidelbergát, szabad Svájcban Baselt, de leginkább a virágzó Hollandiában Leydát és Utrechtet.

A gazdag protestáns ifurak, a felvidéki Thurzók és Illésházyak, az erdélyi Bethlenek és Telekék, de még inkább a szegény református eklézsiák meg-megújították onzenlen áldozataikat, hogy a jórávaló magyar ifjak kijuthassanak az akkor is sokkal drágább külföldre, hogy az istenadta tehetségek parlagon ne heverjenek, avagy épen el ne kallódnak. S valóban, ami haladás, ami fejlődés mutatkozik az elmúlt két században elvont és gyakorlati tudományokban, a bölcselet, az irodalomtörténet, az egyházi és világi történelem, a földrajz és természettudományok terén, az főképp és majdnem kivétel nélkül azoknak a protestáns ifjaknak köszönhető, akik a nagyszombati egyetem barátságatlan szellemé elől külföldre bujdostak. Ezek a protestáns ifjak sokat éheztek, nem keveset fájlódtak és még többet gyöttrődtek, míg megrakodhattak azzal a sokféle ismeretkincesel, amellyel aztán szerencsétlen hazájuknak, árva nemzetüknek hasznára lehettek.

Töröljük ki amaz időknek szellemi történetéből Apácai Cserti Jánosnak, az első magyar pedagógusnak és filozofusnak, Cxvittinger Dávidnak az első magyarirodalom történetírőnek, Béli Mátyásnak, az első magyar földrajztudósnak, Pápai Páriz Ferencnek, a több nyelvű szótár írójának és praktikus orvosi munkák szerzőjének, Bod Péternek, a pásztorfiúból lett egyházi tudósnak és polihisztorának a fényes neveit és bizony sötétté és csillagtalanná válik a magyar művelődésnek másfélszázados égboltozata. Ha nem jón Mária Terézia és főként II. József császár az ő felvilágosodásukkal, egyetemi reformjaikkal, bizony a nagyszombati egyetem áldozatúlv esik a magára vett szellemi zárlatnak.

A XX. század Csonka-Magyarországában négy egyetem lenne hivatalva világhírességet terjesztene. Alami mind a négy, közadókból létesültek és állanak fenn, tudományos berendezésükhöz és jóléti intézményeikhez a polgárok áldozókészsége felekezeti különbség nélkül járult hozzá. De újabb időben a szűkeblűség, az irigység, a gyűlölködés korlátokkal vette körül a tudományoknak és ismereteknek előbb szabadon élvezett forrásait. A háború és a trianoni béke nagyon megfogyasztotta a tudományra szomjas ifjak számát, de egy rideg törvény ezeket sem bocsátja mind a forrásokhoz, válogat közöttük és főképp a zsidókat zavarja el a kútfőktől. De az a néhány zsidó, akik különböző caudimni igákon keresztül el is jutnak az egyetem sorompóiá belül, nem nagyon örülhet különös szerencséjének. Mert alig győzi hallgatni a szidalmat és gyalázatot, amely vallására, felekezetére, fájára hull, a lelki aculitéseket és az erkölcsi megrugdosásokat gyakran váltogatják testi pontok és vértiakasztó főbevágások. Nem esoda tehát, ha a zsidó magya-

rok kerülnek a numerus clausus hazai várait és mind nagyobb számmal szélednek külföldre, Bécsbe és Prágába, Brünne és Grácha, Berlinbe és Lipschébe, Turinba és Páduába, ahol sokat éheznek és fáznak, a honvágy miatt még többet gyöttrődnek; de jólakhatnak szellemi táplálékkal és gyűjthetik az ismeretkinceseket. A honvágy, a szülőföldhöz, a magyar anyanyelvhez való ragaszkodás haza fogja őket is hozni és bizonyára közülök is fognak támadni a XX. század Apácai Cserti Jánossal, Béli Mátyással és Bod Péterrel, a magyar orvosi tudományok, a magyar technikai ismereteknek a dícsőségére, a magyar művelődés hatalmas előbbvitelére.

De van egy reményünk; ez a kénytelen kivándorlás és ez az önkéntes visszavándorlás, amelynek, mint a madarak vándorlásának, mégis csak sok áldozata van, nem tart 150 esztendőig; majd csak elő egy új Mária Terézia, egy második II. József, aki eltávolítja a drótsóvényeket az egyetemek körül és újra szabaddá teszi a tudományok forrását nemcsak Budapesten és Debreczenben, hanem az akkor ismét magyarrá lett Kolozsvárt és Pozsonyban is.

Diszközgyűlés Tisza István emlékére

Díszelőadás a színházban

A Tisza-szobor bizottság és a városi tanács nagy kelkesedéssel foglalkozik az október 31-én tartandó Tisza-emléknapra, az arcképlelezés és a díszközgyűlés kérdésével.

A Tisza-szobor bizottság nagy fényűzést akarja megtartani a színházi díszelőadást, amelyen tudvalevően az „Oskay brigadéros”-t adják elő. Az előadás sikerét emeli, hogy ez alkalommal lép föl először Kardoss Géza ez idényben. A prófógot Kozma Andor Tisza-óráját Halassy Mariska, a kiváló drámai művésznő fogja szavalni. A siker érdekében a szoborbizottság permanens bizottságot küldött ki Miskolcra Lajos főispán elnöklete alatt, amelynek tagjai Márk Endre udvari tanácsos, ügyvezető elnök, Csóka Sámuel polgármester-helyettes társelnök, Somossy László pénztáros, Vass Károly dr tanácsos előadó. A jegyekre az előjegyzéseket Somossy László pénztárosnál már igen sokan megtették s jegyeiket nagy összegűekkel váltották meg, mivel a bevétel tudvalevően a szobor alapja javára szolgál.

A városi tanács tegnap értekezletet tartott, amelyen foglalkozott az október 31-én délelőtt tartandó díszközgyűlés programjával. A Tisza-képet, amely tudvalevően Dienes János sikerült művészi alkotása, a közgyűlési teremnek a polgármesteri hivatal felé lévő falán helyezik el a Simonffy-kép helyére, amely a szemben levő falra kerül. A képet új szép biborbáronny drapériával s korlátal veszik körül s a leleplezés alkalmával úgy a kép környékét, mint a termet délszaki növényekkel és virágokkal díszítik föl.

A tizenegy órakor kezdődő díszközgyűlésre a meghívókat, amelyek — mivel gyászünnepély jellege van az ünnepségnek — gyászkereteket, már szétküldték. A meghívó szerint az ünnepélyes díszközgyűlés programja a következő: Elnöki megnyitó. Mondja Miskolcra Lajos főispán elnök. Csóka Sámuel polgármester-helyettes ismerteti a kép megfestetésének történetét. Ünnepi beszéd. Tartja Kölesy Sándor dr. tb. főügyész. Az arckép leleplezése. A díszközgyűlést berekeszti Miskolcra Lajos főispán. Hymusz. Énekli Mácsay Sándor kar nagy vezetésével a városi dalára.

A városi tanács meghívta az ünnepségre özvegy gróf Tisza Istvánné, Bethlen István gróf miniszterelnököt és a kormányt, amelynek képviselőiben minden valószínűség szerint Klebelsberg Kunó gróf jelenik meg. — A nemzetgyűlést Scitovszky Béla elnök útján, a Tisza István országos emlékbizottságot, a környező törvényhatóságokat, Hajdu-, Szabolcs-, Szatmár-, Bihar-, Jász-Nagykun-Szolnok-, Heves-, Borsod-vármegyéket és Miskolc városát, a helybeli hatóságokat.

Legjobb gyapjuszövetek FELŐHEIM DEZSŐ-nél
Piac-utca 67.

Öltöny-, télikabát-szövetek, velourok
nagy választékban. FISCHER
ADOLF ÉS FIA, Piac-utca 61.

A vasutak 100 éves jubileuma

— 1822—1922. —
Irta: Kugler Mihály mérnök.

Epen 100 év zajlott le a világtörténelem eseménydus tarka színterén, mióta Anglia Stockton és Darlington városai között az a nevezetes kalapácsütés hangzott el, mellyel a világ első vasútfélekezése megszervezték a sínket és ezt nyomban követte a Manchester—Liverpooli vonalon a Stephenson György gőzparipájának találmánya, mely aztán rohamlépésekben létesítette a nemzetközi érintkezést és felszabadította a föld népet a középkori elszigeteltség és maradság bilincsei-ből.

De a közlekedés fejlődésében a sín fektetés ép oly fontos tényező, mint maga a mozdony, amellyel együtt ugyszólván ikertestvérekkül szerepelnek és közös bőségből származva, a Stockton—Darlingtoni vonalat a vasutak alapkövének, a Manchester—Liverpoolit pedig zárkövetélinek lehet nevezni, amely után a vasut már feltartóztatlanul megkezdte diadalutját az egész civilizált világban, míg nagy Széchenyink kezdeményezésére el nem jutott hazánkba is, ahol 1846-ban nyílt meg az első gőzvasut Pest-től Váczig; de valamint a jól és gondosan nevelt gyermek gyorsan nő és gyarapszik, úgy jutott el gyorsan Magyarország is a háboru előtti 20,000 kilométernyi hálózatához.

Ez ugyan, ha tekintetbe vesszük, hogy az egész világon immár egy millió kilométerre szaporodtak a sín-párok, — melyekkel 25-ször lehetne az aequatort körülöngni, — csak csekély része az egésznek, de annál nagyobb az erkölcsi súlya, mert építési és adminisztráció terén éppen a magyar államvasutak, — melyek alapítója Tolnay Lajos és nagytehetségű fia Tolnay Kornél vezése alatt európai mintavasutak lettek, — szereztek a múlt év nemzetek sorában dicsőséget szent István birodalmának.

De nézzük meg egy pillanatra, miképen nőtt a meszerítő csecsemő 100 év alatt egy hódító óriássá, holott az első kísérletnél még sejtini sem lehetett, hogy hová jut? Hiszen Stephenson „Rocket” nevű mozdonya 5 tonnás súlyával csak 9 tonnát tudott sebességgel továbbítani, méterenkint 10 kilogrammos síneken, manapság pedig már 300 tonnás mozdonyok 700 tonnát visznek 100 kilométeres sebességgel, folyóméterenkint 50 kilogrammos gölyáth-síneken, tehervonattal pedig 5000 tonnát húzhat a mozdony.

Ugy a sínek előállításában, mint a lokomotivok szerkesztésében az emberi elme és találékonyság legbonyolultabb igénybevétele kellett az eredményhez, ha meggondoljuk, hogy Stephenson előtt még kételkedtek a tudósok és szakemberek abban is, hogy egy motor sima kerékkel egyáltalában bír-e síma vágányon haladni? A nagy feltaláló unokái azon paradoxnak látszó tényből kiindulva, hogy minél nehezebb a mozdony, annál nagyobb terhet bír el és tudja, hogy a rejtélyes villamos erő a sebesség elérésében sem ismer határt, már is elérte, hogy versenyezze a repülőgéppel, 200 kilométeres sebességgel tudják a mozdonyt is hegyen-völgyön keresztül tovaröpíteni.

A vasutak nagy nemzetgazdasági jelentősége mellett ne csodálkozzunk ezen lázas előretörésen. Hiszen ök az emberiség érintkezésének leghatalmasabb rugói és amint egykor a szaporodó gazdaság volt a civilizáció jelzője, most a vasuti hálózat sűrűsége a fokmérő és így ezek révén is megilleti Magyarországot a kulturális vezérszerep a keleti államok között, különösen pedig a főlény a Balkán-országok felett.

Sajnos, a vasutaknak az a gazdasági hivatása, mely a népek egymáshoz való közlekedését és a nemzeti vagyoni szaporodását célozza, háboruk alatt semmivé válik és türelmesen szállítja a szárnyaskerék az ágyuk és bombák millióit is, hogy gyorsan végezzenek öök munkájukat; így szomorú beigazolást nyer Rousseau véleménye, mely szerint a tudomány és a civilizáció haladása nem válik az emberiség javára! A győző államok valóra váltották a nagy jósló szavait, a legyőzöttek feladata az ellenkezőt bizonyítani és a vasutakat emberboldogító hivatásukba visszavezetni.

A vasutak 100 éves jubileuma intó szózat arra, hogy a békés munka jegyében válják valóra a népszövetség szent eszméje, amelynek nyomdokain

a szuronyok sínékké válnak és amint a duló harc közepette értetlen maradtak a vasszálak, melyek országokat összekötnek, úgy képeznek ezennel is az örökkébe elpusztíthatlan, maradó kapocsait.

Ennek elérésére illó, hogy a százéves jubileum hozzá méltó módon megünnepelessék és a mai helyzet szerint Magyarország az egyedüli állam, mely elnyomatása dacára, hivatalosan az összes többi nemzeteket egy békeünneplésre meghívni, a minnek kezdeményezésére a „magyar szakértők ligája” lenne nézetem szerint a legilletékesebb, mert a kultúra összes szakmáinak hivatott képviselőiből áll és a politika teljes kizárásával, altruisztikus jelszavával „dolgozzunk a hazáért”, társadalmilag megvalósíthatná azt, ami mindnyájunknak óhaja, az összes országok gazdasági fellendülését.

A vasut már nemcsak a műszaki emberek és a hivatásos vasutasok érdekkörébe tartozik, hanem közös tulajdona mindazoknak, akik dolgozni akarnak, tehát együtt jubilál a munkás, a földműves, az ipar- és a kereskedelem, a mérnök, az orvos, a jogász és a saltó és bizonyára az 5000

kilométernyire (a réginek egy negyed részére) lenyomított magyar vasutak is, habár a rajtuk ejtett sebék még véreznek, örömmel fogják venni, még az egész társadalom ünnepléses háború előtti rakták le az első hódolatát fejezi ki a nagy angol utortörök emberbaráti érdemei iránt.

100 évvel ezelőtt rakták le az első vasuti sínket, a háboru zajában észrevétlenül mult el nemrég a magyar államvasutak 50 éves jubileuma is, ami pótolható, és talán lehetséges lesz a vasutak új századát nálunk azal megkezdeni, hogy a tervbe vett sok vasut közül valamelyiknek az első kapavágása is kapcsolódni be a rendezendő ünnepélybe, amivel három nemzedéken keresztül a 100 éves, az 50 éves s az újszülött vasut, mint apa, fiu és unoka egy közös nagy nemzeti fellendülésben együtt lennének. Magyarország ujjaépítésének kézzel fogható jeleül.

A 100 éves évfordulóval egyezően a jublárius ünnepély még ez évben október hó végén lenne megtartandó és külső megnyilatkozása abból is állna, hogy a kir. József-műegyetem aulájában Stephenson György mellszobra állíttassék fel, illetve az ünnepély alkalmával lelepleztessék.

A debreceni Mechanikai Társaság

A Debreceni Független Ujság számára
Irta dr. Roncsik Jenő tüzoltófőparancsnok

Európa nyugati államaiban a tüzoltóságok a XVII. században jöttek létre, ugyancsak a XVII. században alakult meg Magyarországon is az első tüzoltóság önkéntes alapon, a debreceni református kollégium diákjaiból, de míg külföldön fenti időtől kezdve egyik tüzoltóság a másik után létesül, addig nálunk másfél századon keresztül csak ez az egy tüzoltóság működött s csak 1839-ban alakul meg a második, az aradi polgári egyesület, melyet 1840-ben a budai Ganz-nyári tüzoltóság, majd 1855-ben az óbudai hajógyári tüzoltóság követett.

Az első magyar tüzoltóság tagjai közül még többen élnek, akik mint lelkes, fiatal diákok, híven követték jelszavukat: „tüzzel a tüzet”. Dr. Magoss György, városi tisztifőügyész villás volt, Szele György ref. lelkész elnöke az egyetem, dr. Ferenczy Gyula nyug. egyetemi tanár horgos, majd algező; Márk Endre udvari tanácsos, nyug. polgármester, Tóth Lajos tiszadobi ref. lelkész, dr. Bruckner Ernő orvos, Mácsai Sándor ref. főgimnáziumi tanár stb. pedig mint közkatona, köztágok buzgólkodtak a tüzek oltásánál.

Magyarországnak talán egy városa sem lett részben vagy egészen oly sok ízben a tűz martalékává, mint Debrecen. Ez az állandó tüzeveszedelem, tüztől való rettegés szülte azt a gondolatot, hogy a kollégiumi ifjuság, — a diákok, akik a vakációkat kivéve állandóan a kollégiumban tartózkodtak s jó részük bent is lakott, — a tüzek oltásánál megfizethetetlen szolgálatot tettek már a köztük levő szigoru fejelem miatt is s valószínű, hogy a diákok, — tekintve, hogy a kollégiumot tulajdonképpen a város és annak polgárai tartották fent — még mielőtt egyesületbe tömörültek volna, valahányszor tűz ütött föl, siettek megháldani tüzoltói munkájukkal a város polgárainak azt a sok jótéteményt, a miben részesültek.

A tüzoltói teendőkre önként vállalkozók a „Machinista Társaság”-ot alakították meg, mely 1834-ben a „Gépyeles Társaság”, majd „Erőművész Társaság”, „Vízpuskás Társaság”, legutóbb pedig a „Református Főiskolai Tüzoltó Egylet” nevet vette fel.

Az első írásbeli adat a társasgra vonatkozólag az 1704-ben nyomtatásban is megjelent iskolai törvényekben fordul elő, a De moribus Scholatum XXIII. §-a a diákok tüzoltói munkásságát, mint „elégge dicsérendő régi gyakorlat”-ot említi, s kimondja, hogy a tüzhöz dolmányban és eszímában menjenek s szorgalmasan dolgozzanak. Az 1657-iki iskolai törvény még nem szól a diák tüzoltókról, de ha az 1704-es törvény régi gyakorlatot említi, így fel kell tennünk, hogy a társaság eredete az 1660-as évekbe nyulik vissza, mert ha ha 1704-ben csak 10—20 éves multtal rendelkezett volna, ugy e törvényben nem foglaltatik: iuxta antiquam praxim satis laudibilem” kitétel.

Sajnos, az 1802. évi tüzvész alkal-

mával, mikor 15 malom, 1500 ház s köztük a kollégium is leégett, a „Machinarium”-ban bentégett a diarium is, így 1802-ig a társaság működésére csak szörványosan található adat.

A tüzoltói felszerelésekre vonatkozólag a város által az 1733. évben alkotott „Gyuladások ellen való statutumok” szolgáltatók az első adatot, melynek II. rész. 6. §-a a következőképen szól:

„Mint hogy a kollégiumbeli ifjuság mindenkoron, ekkéiglen még életének veszedimévi is a tüzoltásban dicséretes szorgalmatosságot mutatott, ezután is töltik hasonlóan industria remélnetik, — szereztesse nek tená mentül eebb a város köleségein ötvén bor vedrek és a vízi puszkák száven ma százra szaporitassanak, mellyel a tüzhöz concurrálni s ott az Előljárók directioja szerint az oltásban segíteni fognak.”

1761-ben, miután az előbb kapott vedrek használhatatlanná váltak, a város 6 000 vedret vett a diákoknak. A kis kézi „vízpuskák” helyét a technika fejlődésével a „Machina vagy nagy Vízi Puska” váltotta fel. „Szabad és királyi Debreczen városának tüze ellen való rendelkezései” nevével a kötelezőleg kimondja, hogy: „a Deákok azzal való bánásban, lövésben, vízfordásban gyakoritassanak”.

A városban található tüzoltói felszerelések 1804. és 1812. években összeírtattak s bizony ehhez a városi levéltárban levő kimutatás szerint a „Machina Társaság” nagyon mostoha volt ellátva felszerelésekkel. — csak egy Machinája volt, egyebe semmije, — később kapott másik „Machina Hydraulicá”-t, melyeket havyonta „felpróbáltak”.

A nagy és kis botokat, ezeket a sepeciális debreczeni tüzoltó szerszámokat, minden debreczeni ember ismeri, sok hasznuk volt a bontásnál, de sok kárt is tettek, mert bizony ha tűz ütött ki, a társaság a machinát torony, illetve a tűz irányában vitte a helyszínre, a nagy botos ledöntvén a közbeeső akadályokat, a senator uram kerítését, a diákok pedig letaposván a neimzetes asszonyom virágos kertjét, miért is azok használattát egy a tanári kar, mint a nemes Magistratus betiltotta. Ennek dacára fennállott a nagy és kis botos intezmény egész 1880-ig, a társaság feloszlásáig.

A társaság élén a „fő elnök” állott, ő volt az akkori tüzoltó főparancsnok”, volt alelnök, ülnökök, a már említett nagy és kis botos, fejszések ezek lettek volna hivatalos botosok munkáját pótolni), villások, horgosok, lámpás hordó, fő- és alviesz, vedres, káplár, rudások, akiket egy-egy iskolai évre választottak.

Nem volt olyan tözeset, hogy a Machinista társaság tagjai „nem gondolva sem ruhájokkal, sem a vas-tag füst és rekesztő gözből származható egészségek megrontásával” — ki ne tüntették volna magukat bátorságukkal, önfeláldozásukkal. Sokszor előfordult, hogy ruhájuk, csizmájuk elégett s maguk is megsebe-

sültek. Így az 1764-iki tüzvész után a tudós és ördöngösnek nevezett Hatvani István profszor 23 diák sebesültről vett fel látleletet s ugyanakkor 34 diák tüzoltónak égett meg a ruhája.

A diákok ruháját jótalomban részesítették, ugy a Magistratus, mint a polgárok, a legtöbb esetben, így pl az 1719-iki tüzvész után Komáromi István egy 16 akós hordó bort, Kerek Ferenc 30 kenyeret „megfelelő” étellel, más polgárok pénzt, élelmet és egyebet küldöttek nekik haláluk jeleül. A nemes Tanács eleinte 1—2 öreg cseber borral jutalmazta a társaság tagjait, hogy „torkukról a füstöt leöblögetnék”, majd pénzbeli adományokkal. A bort a társaság „teste erősítésére, lelke vidámlására jókedvény, csendesen elköltötte.”

1877-ben megalakult a „Debreceni Önkéntes Tüzoltó Egylet”, melyet a város azonnal pártfogásába vett, bőkezűen ellátva felszereléssel, ruhával. A két testület közt a surlódás napirenden volt, mindegyik kizárólagos joggal öhajította a város területén a tüzoltói teendőket ellátni. Az a nimbusz, ami a diák tüzoltókat két évszázadon át körül vette, kezdett halványodni. Az ellenségeskedést betetőzte 1879-ben a Gólya-udcai tüznél történt összetűzés, mikor a diákok az önkénteseket kis és nagy botokkal, fejszékkel és vasvillákkal kényszerítették a tűz színhelyének elhagyására.

Ekkor az együttműködés lehetővé tételére alakított bizottság ugy határozott, hogy a két testületnek közös gyakorlatokat kell tartani, a tüznél a vezénylést csak az önkéntesek parancsnoka gyakorolhatja, kinek rendelkezéit a diákok követni tartoznak, szóval a főiskolai egylet az önkéntes tüzoltó egyletbe beolvadt volna. Az önkéntes tüzoltó egylet a folytonos ellenségeskedés folytán — ha a diákok működésüket tovább folytaták volna — feloszlott volna, miért is a polgármester, tekintve a városnak azt a nagy anyagi áldozatát, melyet a szerek, ruhák beszerzése által az önkéntes tüzoltókért hozott, a főiskolai egylet nyilvános működését beszüntette. Mikor a polgármester ezen határozatát Bögös Lajos elnök az 1880 április 24-én tartott közgyűlésnek bejelentette, az egyhangú határozattal kimondta: „Nem kell az élel! A társaság életét örökre beféjzettnek tartja s örökre megszűnik!”

A jegyzőkönyveket, — mint végső akkord zárja be Végli Gyula rendőralkapitány, később főkapitány elismervénye, aki a város részére visszavett a társaságtól: „egy rozszant állapotban levő fecskendőt, használhatatlan kötelekkel felszerelve, használhatatlan állapotban, 4 vasvillát, 5 fejszét és 2 horgot”.

Igy mult ki a több mint kétszáz éves multtal rendelkező, sok dicsőtett véghez vitt, jobb sorsra érdemes első magyar önkéntes tüzoltóság.

Saját készítésű
fehérneműek
készen és mérték szerint
Herman és Friedman
PIAC-UTCA 10. SZÁM,
BÍKÁVAL SZEMBEN.

A devizaközpont hivatalos árfolyam lapja

Valuták:	Vétel	Eladás
Napoleon	9300.—	—
Angol font	11200.—	11500.—
Dollár	2500.—	2575.—
Francia frank	190.—	195.—
Márka	0,65	0,75
Lira	105.—	110.—
Oszták korona	0,340	0,350
Lei	14,50	15,50
Szokol	80.—	84.—
Svájci frank	465.—	480.—
Dinár	40.—	41,00
Lengyel márka	0,25	0,27
Hollandi forint	988.—	998.—
Devizák:	11200.—	11500.—
London	2500.—	2575.—
Newyork	190.—	195.—
Páris	0,65	0,75
Berlin	105.—	110.—
Milánó	0,340	0,350
Bécs	14,50	15,50
Bukarest	80.—	84.—
Prága	465.—	480.—
Zürich	988.—	998.—
Amsterdam	10.—	10,40
Zágráb	—	—

1922. október 22.

A csehek a magyarokat okolják a magyar-cseh sportháborúért

A „Debreceeni Független Újság” bécsi szerkesztőségétől.

Prágából jelenti tudósítónk, hogy a cseh sportkörökben nagy felháborodást keltett a magyar testnevelési tanács határozata, amely lehetetlenné teszi a két nemzet közötti sportterítkezést felvételét. A csehszlovák sportvezetők elnöke, Petrik, a következő nyilatkozatot tette a magyar-cseh sportháborúról:

— A cseh labdarúgókat Budapesten szívesen látták és a magyar atleták a legtöbb külföldi bajnokságot Prágában szerezték. Ezek az idők azonban már régen megszűntek. A FIFA megakadályozta Bécset és Budapesti szövetségeket Prága ellen. A FIFA antiverzeket értekezleten módunkban lett volna arra, hogy magyar és osztrák barátainknak egykori magatartásukat visszafizessük. Nálunk azonban a sport-szempontra döntő és mi voltunk azok, akik közbenjárunk, hogy a volt központi határokkal is engedjék meg a sport-értekezést. Ausztriával és Németországgal az érintkezést minden nehézség nélkül fel is vettük. A szlovenszlovák magyar sport-egyesületeknek a CSAF keretén belül a legnagyobb autonómiát biztosítottuk, sőt külön magyar labdarúgó szövetségbe főmórtítottuk. Azt a választ, ami Budapestről jött, igazán nem vártuk. Zuber és Friedrich urak nem tettek szolgálatot a magyar ügynek a csehszlovák köztársaságban. Miként a háború előtt, úgy most is bojkottálják a mi sportunkat. Ma azonban a helyzet egészen más, az egész világ nyitva áll előttünk. A magyarok egykori szövetségesei veünk tartanak és Budapest bojkott-politikájával magára maradt. A szlovenszlovák magyar nemzetiségűeknek sem használnak ezzel, sőt ellenkezőleg erősítik azt a túlzó álláspontot, hogy a magyar egyesületekkel szemben szigorúbb magatartást tanúsítsunk Szlovenszlovákban. A mi sportunkat a magyar bojkott révén veszteség nem érheti, mert kedvező gazdasági helyzetünk folytán a nyugati és közép-európai államok sportterülettel bíró világában megelégedő értékű kárpótlást találhatunk. A hatalmas sport-szemponthoz csak sajnálni kell, hogy a kiválóan felkészült magyar sport irányítása nem sport-emberek, hanem politikusok kezében van. Azt hittem, hogy Budapest sportkörei a Pannónia nyelcsésének kínos esete és ismeretes barcarolai utóátéka után végre meg fogják találni a helyes utat a szomszédokkal való nemzetközi érintkezés felvételének tekintetében. Sajnos, tévedtem, így csak azt felelhetjük, hogy ezt megjegyezzük magunknak.

(Petrik elnök nyilatkozatával természetesen nem mindenben azonosítjuk magunkat, azonban meg kell vele ismertetnünk a nyilvánosságot, mivel ez is a magyar-csehszlovák sportbéké helyreállításának krónikájához tartozik.)

Legszébb kalapok
FRANK EDENÉL

HIREK

— Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: a Nagytemplomban: délelőtt 10 órakor prédikál dr Révész Imre lelkész, délután 5 órakor Gábor András s.-lelkész; a Kistemplomban: délelőtt 9 óra kor Uray Sándor lelkész, délelőtt 11 óra kor Baja Mihály lelkész, délután 2 óra kor gyermekistentiszteleten prédikál Zámboéry Sándor s.-lelkész; a Kossuth-utcai templomban: délelőtt 9 óra kor ifjúsági istentiszteleten prédikál Mezey Béla vallásantató-lelkész, délelőtt 10 óra kor prédikál Pelsesky Sándor s.-lelkész, délután 2 óra kor gyermekistentiszteleten prédikál dr Böttykös Béla s.-lelkész, délután 5 óra kor prédikál Uray Sándor lelkész; az Árpád-téren: délelőtt 10 óra kor Papp Imre s.-lelkész, délután 2 óra kor gyermekistentiszteleten prédikál Ladányi Zsigmond s.-lelkész; az Ispótyai templomban: délelőtt 10 óra kor prédikál Gábor András s.-lelkész, délután 2 óra kor gyermekistentiszteleten prédikál Papp Imre s.-lelkész; a Homokkerti imaházban: délelőtt 10 óra kor prédikál Kovács János vallásantató-lelkész.

A Konfirmált Leányok Szövetségé-

Prágát és Belgrádot felhívják a portorosi határozatok végrehajtására

(A Debreceeni Független Újság bécsi szerkesztőségétől.)

Bécs, (október.)

Különböző újságjelentések tudni vélték, hogy a Népszövetség az osztrák delegátusoknak tudtukra adta, hogy csak abban az esetben számíthat Ausztria segítségre, ha a portorosi határozatokat, amelyeket az utódállamok forgalmi és kereskedelmi tekintetben kötöttek egymással, végrehajtja. Illetékes helyen érdeklődünk e hír hitelessége felől és a következő nyilatkozatot kaptuk:

— Ezeknek a híreszteléseknek semmiféle alapjuk nincsen. A Népszövetség, de az egyes hatalmak sem állítottak fel juttatott a portorosi egyezmény és a genfi szanalási határozatok között. Erről szó sem volt és szó sem lehet, mert hiszen annak ugy sincsen értelme, hogy ha Ausztria a portorosi határozatokat végre is hajtja. Ez még nem segít sem Ausztrián, sem pedig Közép Európán. Nem elegendő ugyanis, ha csak egy állam hajtja végre ezeket a határozatokat; ennek semmiféle praktikus eredménye nem lehet. Az összes utódállamoknak egyöntetűen kellene a határozatokat végrehajtani, így azután tényleg eredményes lenne az az akció, amelyet a különböző gazdasági körök a közép-európai gazdasági anarchiát megszüntetése céljából indítottak. A portorosi határozatok kölcsönös természetűek, azaz csak úgy járhatnak eredményre, ha egyetlen állam sem szabotálja ezeket. Jelenleg sajnos az a helyzet, hogy Csehszlovákia és Jugoszlávia még mindig vonakodnak az a iri egyezményt ratifikálni és azt a gyakorlatban is végrehajtani. Ezek az államok ugyanis még mindig fél-

tékenyen örököndnek gazdasági szuverenitásuk felett, pedig már belátható, hogy az elzárkózásnak csak hára van. A Népszövetség, valamint az entente-hatalmak irányító tényezői teljesen tisztában vannak a helyzettel és épen azért nem is gondoltak arra, hogy Ausztriát arra kényszerítsék, hogy a portorosi határozatokat egyoldalúan végrehajtsa s a többi államoknak olyan egyoldalú kedvezményeket biztosítson, amelyekben ő a többi államok részéről nem részesedik. A Népszövetség tanácskozásain igenis szó esett arról, hogy a dunai államok gazdasági helyzetének megjavítása érdekében az utódállamoknak a portorosi értekezlet határozatait innár végre kellene hajtaniok. Ebből a felismerésből következik az, hogy ugy az entente, mint a Népszövetség minden befolyásukat latba fogják vetni, hogy az utódállamok, amelyek Portoroseban az elfogadott egyezményeket aláírták, azokat haladéktalanul életbeléptessék.

Ez a szenzációs nyilatkozat végre arra enged következtetni, hogy ugy a Népszövetség, mint az entente-hatalmak részéről a portorosi határozatok végrehajtására lépések fogtak történni. Ezek a lépések nagy fontossággal bírnak az összes dunai államokra nézve és a portorosi határozatok végrehajtása kétségtelenül a gazdasági helyzet javulásával járna. Románia, Ausztria, Magyarország és Olaszország hajlandók lennének a határozatok végrehajtására, a Népszövetség és az entente akciója ismét csak a prágai és belgrádi kormányok ellentállásán szenvedhet hajótörést.

Szemere Pal.

— Uj tisztviselők a számvétség-nél. A kögyülés ujja szervezte a városi számvétségét s ez alkalommal három uj számvévi, nyolc uj al-számvévi, hat uj számtiszt, két irodatiszt, hat irodasegédtszi és ket uj irnok állást létesítettek. Mivel a belügyminiszter a szervezést jóváhagyta, a tanács be is töltötte az állásokat. Számvévi lettek: Somogyi Rezső, Debreceeni József, Varga Endre. Alszámvévi lettek: Szűcs Béla, Nagy Dezső, Pethő Károly, Papp József, Gerecsé Sándor, Keresztény István, Csobán Imre, Plest Tivadár. A számvétségelnél vitte keresztül elsöizben a tanács a létszám-azpasztást, mert az uj rendszerrel több ideiglenes alkalmazott feleslegessé vált, akiket most elbocsátanak, illetve más szolgálati ágba helyeznek át.

— Egységesen emelik az ügyvédi tarifát. Pár hónapja múlt már annak, hogy a debreceni ügyvédi kamara az ügyvédi tarifa felemelését kérte a királyi tablától. Mint illetékes hely-nél értesülünk, az ügyvédi tarifaemelés ügyében ezideig azért nem döntött a debreceni ítéltáblai elnök, mert az összes magyarországi tablákat egyöntetűen fogják az ügyvédi tarifa kérdését rendezni.

— Házasság. Frenkel Erzsike leányunk Schwartz Ferenc urral (Szeghalomról) i. hó 22-én, vasárnap délután 3 óra kor tartja esküvőjét Debreczenben, Hatvan-utca 42. sz. alatt, melyre rokonainkat, és jó ismerőseinket ezuton tisztelettel meghívjuk. Frenkel Farkas és neje. (Minden külön értesítés helyett.)

— A Debreceeni Tisza István Tudomány Társaság választmányi ülésében elhatározta, hogy folyó évi november hó 12-én vasárnap d. e. 11 óra kor a Kollégium disztermében közgyűlést tart, melynek tárgya: 1. közgyűlést tart, melynek tárgya: 1. Dr. Barabási Kun József egyetemi tanár előadása, Tisza István és a tudomány. 2. Dr. Bellák Sándor egyetemi tanár előadása. 3. Tagok főlvétele. A közgyűlésre meghívja a Társaság az egyetemeket, a Tisza István emlékbizottságot, a helyi, tisztánválti és fővárosi tudományos társaságokat és már most felhívja a debreceni társadalom figyelmét és kéri a tudomány iránt érdeklődő közönség minél nagyobb számban való megjelenését, annál is inkább, mert ez az első közgyűlése a Társaságnak, amelyen önálló tudományos előadásokkal lép a nagyközönség elé.

— Gáz- és áramárak október 1-től. Tájékoztatas végett közöljük, hogy a városi tanács a gáz és áramegység-árakat október 1-től kezdve a következőképp állapította meg: I. Gáz: bármely célra, köbméterenkint 35 korona, városi tisztviselőknek 18 korona. II. Villamos áram: oly magánlakások, kiknek havi fogyasztása 1—10 kwóráig terjed, fizetnek azon hónapban kwóránkint 45 koronát, 11—20 kwóráig 51 koronát, 21—30 kwóráig 57 koronát, 31 kwóráig feljebb 63 koronát fizetnek kwóránkint ugyanazon havi összes fogyasztásuk után. Üzletek, kávéházak, vendéglők, műhelyek, irodák, bankok, színházak és mozgósínházak stb. fizetnek kwóránkint 68 koronát. Városi tisztviselők, nyugdíjasok és kegydíjasok világitása évi 250 kwóra fogyasztásig kwóránkint 20 koronát, ezenfelül a rendes fentelbi napiárat fizetik, vízüzásra motoráram 25 korona városi tisztviselőknek. Állami és katonai hivatalok, valamint kórházak és közegészségügyi intézmények és iskolák kwóránkint 63 koronát fizetnek. Lakás és üzlet együttes (egy óráig) világitása kwóránkint 63 korona. Az egyházak által tartott iskolák kwóránkint 36 koronát fizetnek. Motortogaszatók a szerződéseik kivételével 45 koronát fizetnek kwóránkint. Ezen motorárból a thbky. 116—922. hky sz. határozattal engedélyezett százalékos kedvezmények ezen évben továbbra is érvényben maradnak.

— A fűszer és festék kereskedelmi alkalmazottak bérmegzalmával kapcsolatosan a debreceni sajtóban megjelent közlemény azt tünteti fel, mintha az alkalmazottak egysége megbomlott volna. Kijelentjük hogy együttes határozat volt az, ahol a főnökök belátták az alkalmazottak jogos kérelmét és azt teljes egészében elfogadták, ott az alkalmazottak felvették a munkát. Ily módon már az alkalmazottak 50 százaléka dolgozik; ahol ez nem történt meg, ott tovább sztrájkolnak. A sztrájkoló ker. alkalmazottak.

— A prágai kormány ismét magyar földbirtokosok földjét sajátítja ki. Bécsi szerkesztőségünk jelenti: illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a prágai kormány ismét egy csomó magyar földbirtokos földjét koboza el. A prágai parcellázó hivatal a következő felvidéki földbirtokok kisajátítását és felosztását határozta el: Bethlen Ajadár gróf (Felsőbár), Ochritz Amadé Emil (Bőb), Esterházy Mihály gróf (Cseklész), Majláth György gróf (Zavar), Pfeifer Mátyás (Várkony), Springer Ákos báró (Felsőbár), Weiner N. Rezső (József-majör), Zichy Antal gróf és örökösei (Ciffer), Pálfiy A. gróf hitbizomány (Verkenye), Esterházy Mária grófnő (Fállós), Pálfiy Béla gróf (Nyitra), Andrásy Gyula gróf (Románfalva), gróf Esterházy Luiza és János (Ujlak), Leonardi Mária (Sárna), Oldenburg Natalia grófnő (Zsámborát), Springer Ákos báró (Boroszló), Adda Viktor és Margit (Kissándori), Pongrácz Rezső dr. (Vágrévialu), Popper Hermin (Nagybicsék), Schwöller Gusztáv (Léva). Ezeknek a birtokoknak felosztása rövid időn belül megtörténik. Így a felvidéken ujabb magyar birtokok kerülnek a cseh legionáriusok kezére.

— Ipartestületi rendkívüli közgyűlés. A debreceni ipartestület 1922. október hó 29-én, vasárnap délelőtt 10 óra kor az ipartestület nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya: A testületi díjak emelése és a tisztviselők és alkalmazottak fizetésének megállapítása. A tagok felkérésén megjeleni sziveskedjenek. Elnökség.

— Hirdetmény. A városi adóhivatal saját érdekében felhívja az adózókat, hogy az 1922. évi XXI. t.-c. alapján kivetett földadó befizetést mielőbb teljesítsék. Azon adózó, aki befizetését i. évi október 31-ig nem teljesíti, nemcsak a 30, 20 és 5 százalékos kedvezménytől esik el, hanem késedelmes fizetés esetén negyedévenként 2 százalékos pótlékot, sőt évenként 6. illetve 10 százalékos végrehajtási költséget is tartozik fizetni. Debreczen, 1922. október hó 22-én. Városi adóhivatal.

— A íerliszabó mesterrakat felkértem, hogy ma d. e. 10 óra kor tartandó szakosztályi ülésen megjeleni sziveskedjenek. Szakosztályi elnök.

— **Ily. Kiss Ferenc** volt főgimnáziumi tanár emlékalapítványára újabban a következő adományok érkeztek: Wallisch Oszkár (Debreczen) 500, Kövér Pál (Hajduböszörmény) 500, Szécsy István (Miképecs) 250, Püspökladányból: Tisza Imre 3000, Ref. tanítótestület 1020, Balogh Lajos 50, Varga Sándor 500, Grünfeld Adolf 1000, Papp Sándor 1000, Bakó Ferenc 300, Fábák Károly 500, Kovács Mihály 200, Ujváry Adolf 50, Nagy Lajos és neje 500, Baranyi Lajos 200, Péntek Sámuel 300, Baranyi József 1000, P. Rác Lajos 100, Daróczy Sándor 50, dr. Kiss István 500, Péntek Sándor 200, Fekete Sándor 100, Ref. egyház 2000, Kállay Sándor 500, Andorkó Márton 50, Püspökladányi Hitelszövetkezet 2000, Kársi Sámuel 1000, Vince Imre 100, dr. Domokos Lajos 400, R. 100 koronát. Mindezen kegyeletes adományokat hálás köszönettel vettük. Az alapítványra eddig begyűlt 52547 K. A ref. főgimnázium igazgatósága.

— **Husz koronára emelik a pesti lapok árát.** A nap-nap után és hétről-hétre fokozódó papír- és munkabérdrágulás folytán a pesti lapkiadók megállapították abban, hogy a fővárosi lapok árát 20 koronára emelik fel példányonként. Az új árak november elsejével lépnek életbe.

— **Megalakult a 3-as honvédek bajtársi egyesülete.** A volt m. kir. debreczeni 3-as honvéd gyalog és népfelkelő ezredek volt tisztjei a múlt héten tartott értekezletükön tudvalevőleg egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy megalakítják bajtársi egyesületüket, amelyben tovább épüljenek a honvéd szellemet és a bajtársias érzést. Ugyanakkor megalakították az egyesület tisztikarát, amelynek tagjai Guha József tábornok elnökléte alatt Zivuska Ferenc, dr. Haendel Vilmos, Czékány Béla, Wiedner Károly, Németh Dániel és Béber László lettek, valamint a 60 tagú választmányt is. A bajtársi egyesület megalakulása után minél előbb az agitálás terére akar lépni s első választmányi ülését október 27-én pénteken este 9 órakor az Arany Bika kávéház üvegtermében már meg is tartja. Tekintettel az ilyesféle tárgyszorozatának fontosságára, az elnökség kéri a felsorolt választmányi tagokat, hogy az ülésen okvetlenül jelenjenek meg.

— **Előadás az új ipartörvényről.** Az új ipartörvény életbe lépését rövid időn belül teljesedésbe megy. Az iparosság elenyészően csekély része foglalkozhatott e fontos, őket a legközelebről érintő kérdéssel, holott a törvény megismerése minden iparos emiatt érdeke. Az ipartestület a kamarával együtt alkalmat kíván nyújtani az iparosságnak az ipartörvény megismerésére, miért is sorozatos előadások tartását vette tervbe. Az első előadás vasárnap, 22-én délelőtt 10 órakor lesz, az ipartestület dísztermében. Az előadói tisztelet Dízig Lajos kamarai fogalmazó ur tölti be. Tekintettel az előadások fontosságára, feltétlen elvárjuk, hogy az iparosság ezen előadások iránt a legnagyobb érdeklődéssel lépjen s minden alkalommal nagy számban fog megjelenni. Ipartestületi elnökség.

— **A cipész szakosztály és a szövetség párhuzamos ülést tart** folyó hó 23-án 6 órakor. Elnökség.

— **Hangversenyek a házak udvaraiban szeretetadomány gyűjtése céljából.** A külföldi missziók szeretetadományait háziról-házra járva gyűjtötték össze hazájukban. Sokszor hallottuk a misszióktól, hogy Budapest is, Magyarország is adakozzék, mert a külföld elvárja, hogy az inséges államok tehetősei adakozzanak. Az Országos Inségenyhítő Mozgalom felhívására az ország tehetősei megmozdultak a kenyérmagvakban és pénzben száz és száz milliók folynak be s így az országos munkára máris nagy fedezetek gyűltek össze. Október és november hónapokban fővárosi színművészek bevonásával, szeretetadomány gyűjtési akció lesz, a főváros összes házaiiban és kereskedéseiben. Művészgárdák csoportokban járják be a főváros összes házait s azok udvarain előadást tartva pénz, használt ruházati tárgy s egyéb szükségleti, háztartási és élelmiszerek adományozására kérik fel a lakókat és a kereskedő világot. Minden családnak, háztartásnak, magánosnak van egy-két letejt holmija, amit a fenyegető téli inség idején a szegényebb osztály Istenítetésével fogad.

Hétfőre várható a végső döntés a biharkeresztesi gyilkosok ügyében

Városszerte nagy érdeklődéssel várják a biharkeresztesi gyilkosok ügyének végső befejezését. A királyi Kuria ugyanis *helyben hagyta Molnár Imre költőtáji halálra és Molnár Antal életfogytiglani fegyházra szóló ítéletét*, azonban még máig sem érkezett le a kormányzó kegyelmi döntése. Ebből egyes körök már *arra következtetnek, hogy Molnár Imre kegyelmet kapott*. Munkatársunk felkereste *Bod Kálmán* ügyészéi al-elnököt, a biharkeresztesi gyilkosok törvényszék előtti vádlóját, aki a következő felvilágosítást adta:

— Bizonyos, hogy a biharkereszte-

si gyilkosok ügyének végső elintézésében bizonyos eltolódás történt. Ez onnan származhatik, hogy amikor a törvényszéken meghozták Molnár Imre halálos ítéletét, a bíróság *kegyelmi tanácsa* alakult, azonban a *védo nem adta be az előirt kegyelmi kérvényt*. Most, a királyi Kuria ítélete után *történt csak meg a kegyelmi kéreés és ez odátá el az ítélet leküldését*.

— **Evangelikusok!** A közeledő ünnepekre való tekintettel a szegények javára eddig a következő adományok és felajánlások érkeztek a pénztári hivatalba: Havi felajánlások Szeptembertől—Decemberig: Sixty Emil, Papp Károlyné, Boczkó Béla, Porubszky Andor havi 250—250, dr. Elischer Gyula, N. N., Kalenda Loránd, Mayer Jánosné havi 500—500, dr. Horvay Róbert havi 300, Fuchs János, Fabók Albert, F. Gy., Majoros Richárdné havi 200—200, Nöth Antalné, Faltai Pál havi 150—150, Galánffy Lajos, Lipták Dániel, Paul Oktáv, Réczey Ferenc, Biró Dánielné, ifj. Almásy Károly, Harnyátsék István havi 100—100, N. N., 100, özv. Agárdy Károlyné 200, Dániel Sándor 200, Farkas Libig 50, Sutom János, Adriányi Kímél, Nagy Sándorné, Nöth Antalné természetbeni adományok. „A jökevdü adakozót szereti az Isten”. További felajánlásokat szegény karácsonyára kér és vár a lelkesívi hivatal.

— **Sztrájkoló munkások Ungvárról felgyújtották gyárukat.** Bécsi szerkesztőségünk jelent: Két héttel ez előtt az ungvári Mundus-gyár igazgatósága elhatározta, hogy a munkabéreket 10—34 százalékkal leszállítja. Az igazgatóság elhatározta azt is, hogy a munkát esetleg abba hagyó munkásokat elbocsátja. A munkások egyrésze a munkát tényleg abba hagyta. Szombaton hajnali félöt órakor a gyár tetőgerendázata kigyulladt. A tüzoltóságnak csak hosszas munka után sikerült a lokalizálás. Megállapították azt, hogy a tüzet gyújtogatás okozta, a gerendákat olajjal öntötték le és közébe olajos rongyokat dugtak. Ha a tűz kifejlődött volna, úgy leégett volna az egész utca is. Mivel a nyomozás eddigi eredménye szerint a gyárat két sztrájkoló munkás gyújtotta fel, az igazgatóság a munkát egyelőre teljesen beszüntette.

— **Figyelmeztetés.** Október 23, 24 és 25 napján a Debreczen—Füzessabonyi hév vonalon Tiszafüred és Poroszló között a tiszai vashid betolása miatt, a vasúti forgalom csak átszállással tartható fenn. Felkérjük a közönséget, hogy ezeken a napokon egyáltalán, vagy csak halaszthatatlan esetekben utazzék, mert az átszállásnál 3 kilométert kell gyalog megtenni. Máv állomástönökség.

— **Visszaélt a hatalmával.** Leményi Sándor nánási detektív a román megszállás idején visszaélve hivatalos hatalmával, megvert egy gazdálkodót. A debreczeni törvényszék a detektívet hivatalos hatalommal való visszaélés vétségéért 4000 korona pénzbírsággal sújtotta.

— **Lengyel, fest, tisztít mindennemű ruhákat legszelben.** Iroda Csapó 28.

— **Füzessyarmattól (Békés megye)** félkilométernyire levő 40 holdas birtok, hozzátartozó épülettel bérbéadó vagy örök áron eladó. Felteteleket közli: Schwarz Ernő, Bethlentecsa 25.

— **Csinosít a fűző, egészséget ad a haskötő,** ha Goldstein Karolinánál készül.

— **Szőnyeg, linoleum, gummikabát és függönyök legolesőbb gyári árban,** Linoleum áruházban, Ferencz Józsefut 58.

— **Tekintse meg Huszty András műtermét,** hol fényképek legmodernebb kidolgozásban is készülnék. (Egyház-tér 3.)

— **Kalapok, sapkák, divatárak, uri fehérművek,** legszelbb választék Frank Imrénél Piac 43.

— **Seholsem vásárolhat oly olcsón gyermek, női és férfi trikó inget, nadrágot, harisnyát, zsebkendőt mint Franknál, Csapó-u. 11. sz.**

SZÍNHÁZ

HÉTFŐ: Sárga keztyű, A) bérlet, KEDD: Hamburgi menyasszony, bérletszűnet, SZERDA: Hamburgi menyasszony, B) bérlet, CSÜTÖRTÖK: Hamburgi menyasszony, C) bérlet, PÉNTEK: Hamburgi menyasszony, D) bérlet.

Bán Erzsébet debreczeni lány és ez rangnak szánt a hídegszívi, de páriájukra büszke civisek városában. Ma esti hangversenyén azonban emelkedett rangban: azoknak a sorába jutott, akik mindig szívesen látott vendégei Debreczen zenéi, művészet, tehetséget kedvelő és pártoló, számban még mindig nem nagy, de egyre örvedetesebben növekvő közönségének. Bán Erzsébet méltán rászolgált erre az előléptésre. Finom, tiszta, a legkellemesebben világos színezetű, meleg és hajlékony a hangja, biztos és határozott énekdás egyenlítő minden fekvésben. Intelligenciája magasra emeli ki a vele egyvásu énekesök közül, előadásában annyi a megkapó közvetlenség, a szív, a líra, hogy valóság predesztinálják dalénekesnek. Főlényes intelligenciájára vall, hogy erre magától ráírt és mai műsorának javarészt is daloknak szentelte. **A Pillangó kisasszony** nagy áriájának éneklésével kezdte, hogy mintegy megmutassa, milyen könnyed biztonsággal uralkodik a kórátorura nehézségein is, de azután végig dalok szerepeltek a műsorán. Strauss és Regger romantikus dalainak olvatag érzései, Mussorgsky és Malher modern dalainak hol komikáit, hol ráiláht eredetisége, az antik D'Exaudes nagy szerző meititienek finom színpompája és Leoncavallo Mattinátának ünnepi emelkedetése, tehát a hangulatok, érzések és zenei ötletek egész skálája fölött biztosan uralkodott tudása, teljes átérzése és intelligens megértése. A minden szála után felviharzó tapsorkán igazolta, hogy cizelláltan finom előadásának meleg közvetlensége a szíveknek szolt és nem hiába szolt. Külön említést érdemelnek Csiky, Dientzi és Kurucz magyar dalai, amelyekben a sírvavigadó, hol dacos, hol letyke, de alapjában mindig melancholikus magyar lelket olyan frappáns közvetlenséggel és természetességgel szólaltatta meg, hogy a közönség elragadtatásában ki nem fogyott a tomboló ünneplésből. Bán Erzsébet ma nem bazeerkezett, hanem beérkezett Debreczenbe. — Az est sikerének méltó részese volt Dientzi Oszkár is, nemcsak mint eszményi kísérő, hanem mint zongoraművész és zeneszerző is: különösen saját öleletes komplikációinak virtuóz előadásával volt rendkívül nagy sikere. A kellemetlenül csunya idő miatt nem telt meg a Zenede terme, de a jelen voltak válogatott tábora hálás lelkesedéssel ünnepelte egész estén át szakadatlanul egy Bán Erzsébet mint Dientzi Oszkár.

A színházi iroda hírei:

Szigeti Jenő ma délután a Szerencsétánc operettben, este az **Ártatlan Don Juan** című szerzeményében lép fel. — Mindkét előadásra mulhatatlanul váltsa meg a jegyét, ha egész vasárnap kacagni akar!

Halassy Mariska művészetében a holnap színrekerülő **Sárga keztyű** c. idegrázó dráma keretében, örömi-keft foglalkalálni mindazok, akiknek a bpesti Vigzínház eme pompás műsordarabját még nem volt módjában megnézni. Rubinyi, László, Ungger és Szigeti is fellépnek.

Fekete tulipán, Dumas regény 7 felvonásban ma utoljára az Apollóban.

Atkos örökség, detektív történet 5 felvonásban és az **Amazon**, regény, 5 felvonásban, Eva May főszereplésével hétfőn az Apollóban.

Vigzínházmozgó: Hanelle megható története vasárnap utoljára, a kis Hanelle lázálomképei, melyben 3 felvonáson át felhők, angyalok között az Ur elé kerülnek, felilmul készítésében minden képzeletet, 7 órától Kamarazene.

Hétfőtől Éva kalandjai, Bohózat két részben, egyszerre bemutatva. — Előadásai 5 és 8 órakor pontosan! Főszereplők: Éva May, Huszár Károly.

Meglepetés

6. övölt barc
8. hottisch
Nól gyapju ka
Nagy választ

SP

A mai

Az elsőosztály
dulóla két érde
Diószegi-uti pá
fog a DVSC a
tutballban már
renee váratlan
rosfehéreket, n
rándulást szenved
csatársor fővez
ellenfele lett a
csapatában Ho
centert és Ba
helyét a jobb
lygy kiegyenlítő
mény látszik a
A DEAC al
eszenata a NyT
niban. Bár az
szerencsével k
esapatok ellen.
el végzetét, m
tal, hogy DEAC
gelmet arat.

A DMTE cs
sik a KSE
ntal sem sok
hogy 2—3 gó
hagyja el a p

A DVC hely
mánya szerda
rezeni Vívó
hogy a Péteri
tomacsarnokán
sejeit engedie
DVC teljesítet
DVC a Péteri
első emeletén
folia megkezd

Megalakult
sége. A Magya
ball-Szövetség
tartotta alaku
ten. A közgy
szabályokat, a
tisztikart. A
lides Andor i
lett, alelnökö
ván, Gallovi
Apsay János,
rász Géza le
karrá Acs T
ittkarrá Kard
essosa Kálmá
ségi kapitán
választották
írathat üdvö
méltóságát.

NY

Ny
25.000 kor
s f. ho 14-
törtés tette

* E rovat
telelősség

NY

NY
25.000 kor
s f. ho 14-
törtés tette

NY

NY
25.000 kor
s f. ho 14-
törtés tette

NY

NY
25.000 kor
s f. ho 14-
törtés tette

NY

NY
25.000 kor
s f. ho 14-
törtés tette

NY

NY
25.000 kor
s f. ho 14-
törtés tette

APRO HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hetente 10 pengő, havonta 30 pengő, három hónapra 80 pengő, fél évre 150 pengő, évre 250 pengő. — Vastag betűvel szedett szavak betesszéssel számítandók.

VÉTEL

Uj
használt butorok vétele és eladása Ótmalom utca 9., Kigyó-utca mellett

Szőnyeg
4 méter hosszú, 3 1/2 méter széles, megvételre kerestetik. — Cim a kiadóban

Használt
hosszu „Stetzhämmer“ zongora eladó. Cim a kiadóban.

Villanymotort
körfürőszel megvételre keressünk — Burger és Weinberger fakereskedők, Debreczen, Szohozsai ut 1. Telefon 11 82

ELADÁS

Házassándók
figyelmébe! Mielőtt butorait beszerezné, tessék az árak iránt nálam érdeklődni. Fenyves, Piac 37. Kistemplombazár.

Háló,
ebédők, diványok legolcsóbban beszerezhetők Piac-utca 83., az udvarban

Paplanvarrodában
minden szakmabeli munkát készítek szépen, juttányosan. Kész árak alandóan raktkoron. Debreczeni, Kossuth-utca 11

Száraz tűzifa

felaprítva és hasáb állapotban, — hazaszállítva megrendelhető. — Cserép és téglagyáiban és kicsinyben. Cementlapok.

Fabohozatali és Kereskedelmi B.-T. telepein

Pestl. u. 2. sz.
Telefon: 13-95.
Homokkerti (Gágyár és Közraktár közötti) telepen
Telefon 13-96

Egy
parádés kocsis ruha eladó. Varga-u. 13

Broncvas

kapható a kiadóhivatalban

Hálósoba
berendezés eladó — Schreiber Adolf, Piac-utca 19.

Írógépek

kellékek, irodai cikkek gépleírások nyomtatványok legolcsóbban

szv. **Árdó Miklósné** írógépcégnél
Simonffy-u. 2a II.
Telefon: 13-53.

Bellegelón

téglagyár mellett
3 hold föld

eladó. Érkezni lehet dr. **Kádár Istvánnál**, Nyomatató u. 9., udvarban hátul.

Dió
van eladó, István ut 36 szám alatt.

Eladó
egy kétlovas stráfszekér és egy elegáns hintó. Neulander kocsigyár, — Erzsébet-utca 28.

Eladó
jókabban levő fűszerberendezés. Csapó u. 37., Divatáruháza.

Eladó
egy teljesen új, hosszú finom, női kötött, szürke kabát.
Péterfia 68.

Használt
boros és káposztás hordók olcsón eladók. — Varga utca 34. sz.

Singer várrónép
eladó. Piac-utca 63., első emelet.

Zöldség,
sárgarépa, petrezselyem, zeller, fekete retek 50 k. grammos együttes vételnél napi árban házhoz szállítva ajánl Györfy telep. Telefon 834.

KERESLET

Aranyat,
ezüstöt, briliánsat, zálogcédulát vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, 1. emelet.

Zongora-
hangolást, javítást, — hosszú zongorák rövidítését elvállalja Liska, Bethlen 27.

Gyors- és gépirásban
teljesen jártas kisasszony felvétetik. Fűszerkereskedelmi Részvénytársaságnál. Némétől tudók előnyben.

Magyar
és német szabó nagy és kis munkás felvétetik Bihari és Klein, Dégenfeld tér 8.

Első lútót
gyakorlattal és mesterséggel keres a villanytelep.

Boltiszolga
jó bizonyítvánnyal november elsejére felvétetik Révész Lajosnál, Fereny József-ut 75.

Elcserélhető
egy négyszobás, vorandás kertes- és baromfitartásra alkalmas udvar egy belvárosi három-négy szobás lakással. Cim a kiadóban.

Gépirásban

jártas pénztáros kisasszony, esetleg kereskedelmi végzett fiatal ember felvétetik Adorján és Mandel fűszerkereskedőnél, Király-utca 1.

Manikűrő
felvétetik azonnal a Margit-fürdőben, szabad keresetre, nagy jövedelemmel.

Fűszerüzletben
gyakorlattal bíró — lányok és tanuló felvétetik. — Deutsch Lajos, lóposta mellett.

Harisvakötő
jómunkás felvétetik Budapestre. — érkekezhetni Szilvási, Debreczen, Zugó u. 7.

Elsőrendűen
felelősség mellett mos, vasal ingeket, gallérokat jutányosan. 3 nap alatt. Arany Bika-gőzmosoda.

3-4
szobás lakást konyhával lehetőleg Piac-utca közelében keresek. Ugyanő köket díjazok. Szepességi utca 28.

Író- és varrógépek
nagy javító műhelye. — Egyház-tér 4, az udvarban. Molnár Oszkár. Cégre vigyázni kérem.)

Szabászat
tanfolyamra tanítványok felvételeinek Bogdányi R. Simonffy-u. 5. Készíték mindenféle női ruhát, uriháznál is.

Éltesebb nő
keres 1 szoba, mellék helyiségekből álló lakást, esetleg butorral. — Simonffy-utca 5. szám, kávéházban.

Tanuló,

2 középiskolát
végzett, felvétetik a Hegedüs és Sándor Rt. nyomdájában.
Piac-u. 49.

Kereskedelmi
érettséget végzett fiatal-ember, esetleg kisasszony, ki a gépirásban is jártas, fizetése gyakornoki alkalmazást nyer Zsrossy Árpád kereskedelmi irodájában Szent Anna-utca 29. Irásbéli ajánlatokat a déli órákban személyesen kérem átadni.

Raktárt

szükség
száraz pincét bérelnék.
Cim a kiadóban.

Boltiszolga
és tanulók felvételenek Grünberger és Glück, Csapó-utca 16.

Elárulítónő
a Dégenfeld téri kenyér elárulításhoz óvadékkal felvétetik. Jelentkezni Bethlen-u. 23.

Félmillióig
fizetek modern 3-4 szobás lakásért. Bővebbet Luszlig, Piac-u. 58.

Mérlegképes
könyvelő ajánlkozik napi 2-3 órára. — Cim Telefon 687. szám.

VEGYES

Villanyszerelők
figyelmébe! Az összes villanyvilágítási anyagok és felszerelések a nálunk elismert olcsó áron beszerezhetők. Rosenbergs és Hammer.

Elvesztette a pénzét,
ha barchetát, vásznat, szövetet, báránybőr és Krumer férfi sapkát, babakötőt, kelengyét nem az : :
özv. Csengeriné
áruházába,
Csapó-u. 18. sz. alatt szerzi be.

Eladó dolgait

küldje be gyorsan a
„Remény“
vagyontöbbe
Piac-utca 85. Telefon: 466.
Arverés
október 25, 26 d. u. 3 órákor.
Állandó felvétel, kiállítás és eladás.

Tudomására hozom a t. közönségnek, hogy

Veres-utca 22. szám alatt
tűzifa-üzletet
nyitottam. Üzletem foglalkozik tűzifának vagon-telekben, valamint ül- és mászszámra való eladásával. **Elsőrendűen és szakszerűen** a t. közönség részére tűzifaszállításra és legfontosabbban is legelőnyösebben ki kellégetni. A t. közönség szíves támogatását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel
Dömök Jenő.
Telefon megrendelések
708. alatt eszközöndök.

GYŐZÖDJÖN MEG!

Briliánsárt, aranyárt
a legmagasabb árt fizetem.
GRITSCH ékszerkereskedő
Verbőczy-u. 2 sz. (Iparkamara)

KEMÉNY

szücs mester
szőrmearuháza,
Budapest VI., Andrassy-ut 6.
Telefon: 62-76.
Szőrmekabátok, rókák, karmantnyak nagyválasztékban.
Rendelések utánvót mellet azonnal eszközöltetnek

Rőtösáru

kereskedőknek
olcsón elad
Telchmann Béla
kézműáru nagykereskedő Debreczen, Piac-utca 83. szám

Cserébe
adok egy nagy tűzlethe-lyiséget forgalmas utcában, mely megfelel mindenféle kereskedelmi célkre kettő szoba, konyha lakásért. érkekezni Csapó utca 83.

Elektra
elektrotechnikai vállalat. Cégtulajdonos Gold Sándor. — Villanyvilágítás, motorok, csengőberendezéseket, javításokat legjutányosabban készít. — Debreczen, Hatvan-utca 2, I. em. Telefon: 895. kereskedése.

Sveter garnitúra,
Babi-ruha, harisnya, sapka, főkötő, kaméli, kiottkötény és
Babakelengye
nagyválasztékban kanható
DR. HEGEDÜSNÉ
Gyermek divatháza
Simonffy-utca 2

Szathmári
asztalos — mindenféle asztalos munkákra olcsó árajánlattal szolgál. Rákóczi 11.

4 középiskolát
végzett fiut tanulóknak felvez Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részv.-társ könyvkereskedése.

!!! Ne halassa sokáig !!!

és siessen Brú! Ernő
Divatházába. Piac-utca 29. sz. alát Városházával szemben és vésőruháiban
1 selyem horzolt nyakkendőt 140 K.40
1 finom sálkendőt 2450 „ „
1 érna kockás szakajtó ruhát 248 „ „
1 francia labraváló jó vászonból 1450 „ „
1 Plaque elejt finom fehér férfi inget 1980 „ „
1 női vászon mellény himzéssel 880 „ „
1 női batizt gallér rendkívül szépen 50 „ „
1 mtr. 120 cm. Naumana chemiott sok színben 1350 „ „
1 mtr. dupla széles schweizl opál 975 „ „
1 mtr 190 cm széles batizt függöny és ágyterítőre 1370 „ „
1 mtr Herm Pollák finom fehéremelű sifon 590 „ „
1 mtr békebeli Lillom vászon 670 „ „
1 mtr angol bluz és ing zeft 650 „ „
1 6 szeméyes cécra élkező damaszt abrosz 4900 „ „
1 mtr schweizl kombiné és alszoknya volón 300 „ „
1 drb hosszú női hálóging kész- zel himzett 1780 „ „

Cégre tessék figyelni.

Hirdetmény.

A református lelkészek fancsikái kaszáloban mintegy 20 kat. hold földjét e hó 25-én, szerdán d. e. 9 órákor az egyház gondnoki hivatalában — (Egyház-tér 17. sz.) nyilvános szöbéli árverésen 6 évre, vagyis 1928 október hó 1-ig haszonbérbe kiadom. Árverési feltételek mindennap déli 12-től 1-ig e helyen megtudhatók. Kelt Debreczen, 1922 október hó 21.

Báthori Kálmán
gazdasági gondnok.

Uj!!

Boldogfalva-utca 7. sz. alatt új
cimfestő-műhelyt
nyitottam, ahol a legszolidabb árak mellett a megrendelőim igényeit a legjobb munkával igyekszem kielégíteni. Szíves pártfogást kérve, tisztelettel
Vesz Mór és Társa.

Kiss József

auto-motores gépműhelye
Erzsébet-u. 20. Telefon 901.
Vaszerkamunkát és bármily gazdasági gépjavitást gyorsan és pontosan végez, lokomobilokat, magánjáratokat alakít, használt gépeket vesz, gyárilag javított, elad és becsere. **Autogéncsészte.**